

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK
LİSANS TEZİ

BİTLİS YÖRESİ HALK EĞİTİM
MERKEZLERİ'NDE VERİLEN
BAĞLAMA EĞİTİMİNİN
İNCELENMESİ

ANIL BARIŞ BAPİR

GENELENEKSEL TÜRK MÜZİKLERİ
ANABİLİM DALI

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GENELENEKSEL TÜRK MÜZİKLERİ ANABİLİM DALI

BİTLİS YÖRESİ HALK EĞİTİM MERKEZLERİ'NDE VERİLEN
BAĞLAMA EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ANIL BARIŞ BAPİR

DANIŞMAN
PROF. DR. MEHMET KINIK

VAN – 2025

KABUL VE ONAY

Anıl Barış BAPİR tarafından hazırlanan “BİTLİS YÖRESİ HALK EĞİTİM MERKEZLERİNDE VERİLEN BAĞLAMA EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	İmza
Danışman: Prof. Dr. Mehmet KINIK Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü Türk Halk Müziği Anasanat Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Başkan : Prof. Dr. Mehmet KINIK Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü Türk Halk Müziği Anasanat Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Doç. Dr. Levent DEĞİRMENCİOĞLU Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Müzik Anasanat Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr .Öğr .Ü. Cemal ÖZATA Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü Türk Halk Müziği Anasanat Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Unvanı Adı SOYADI Üniversite Adı, Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Adı SOYADI Üniversite Adı, Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Üniversite Adı, Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Tez Savunma Tarihi:	14/08/2025
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini ve imzaların sahiplerine ait olduğunu onaylıyorum.	
Doç. Dr. Ercan ÇALIŞ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü	

ETİK BEYAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;**

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. (14.08.2025)

İmza:

İsim soyisim: Anıl Barış BAPİR

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS, 2025

**BITLİS YÖRESİ HALK EĞİTİM MERKEZLER'İNDE VERİLEN
BAĞLAMA EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu araştırmada, Bitlis yöresindeki Halk Eğitim Merkezlerinde yürütülen bağlama eğitimi süreci incelenmiştir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, veriler tarama modeli doğrultusunda yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma grubunu, Bitlis Merkez, Tatvan, Ahlat ve Adilcevaz ilçelerinde görev yapan yedi bağlama eğitmeni oluşturmaktadır. Görüşmeler sesli ve görüntülü olarak kaydedilmiş, yazıya aktarılmış ve betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, bağlama eğitiminde çalgının fiziksel yapısı, makam ve usul öğretimi, kurs sürelerinin yeterliliği, temel müzik kuramı ve tartım kalıpları öğretimi, materyal kullanımı, etüt ve dizi çalışmaları ile yöresel eser ve repertuar seçimi gibi konularda benzerlikler ve farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. Bu çalışma, halk eğitim merkezlerinde verilen bağlama eğitiminin mevcut durumunu ortaya koyarak, alandaki uygulamaların gelişimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk Eğitimi, Çalgı, Bağlama, Bitlis

Sayfa Sayısı: vii-43

Danışman: Prof. Dr. Mehmet KINIK

M. Sc. Thesis

Anıl Barış BAPİR

**VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES**

August, 2025

ABSTRACT

In this study, the bağlama training process carried out in the Public Education Centers of the Bitlis region was examined. A qualitative research approach was adopted, and the data were collected through a structured interview technique within the framework of the survey model. The research group consisted of seven bağlama instructors working in the central district of Bitlis as well as in the districts of Tatvan, Ahlat, and Adilcevaz. The interviews were audio- and video-recorded, transcribed into written form, and analyzed using the descriptive analysis method. The research findings revealed similarities and differences in areas such as the physical structure of the instrument, the teaching of makam and usul, the adequacy of course durations, the teaching of basic music theory and rhythmic patterns, the use of materials, etude and scale practices, as well as the selection of local works and repertoire. This study aims to contribute to the development of practices in the field by presenting the current state of bağlama education provided in public education centers.

Key Words: Public Education, Musical Instrument, Bağlama, Bitlis

Quantity of Page: vii-43

Supervisor: Prof. Dr. Mehmet KINIK

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖNSÖZ.....	vii
GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Problemi	3
B. Problem Cümlesi	3
C. Alt Problemler	3
D. Araştırmanın Amacı	4
E. Araştırmanın Önemi	4
F. Araştırmanın Varsayımları.....	4
G. Araştırmanın Sınırlıkları	5
1. YAYGIN EĞİTİM ve HALK EĞİTİMİ.....	6
1.1. Halk Eğitiminin Amaç ve Görevleri	7
1.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Eğitici Görevlendirme Süreci.....	8
Tablo 1. Usta Öğretici Başvuru Puanlama Tablosu	9
2. BAĞLAMININ TÜRK HALK MÜZİĞİNDEKİ YERİ ve ÖNEMİ.....	10
2.1. Bağlama Eğitimi.....	11
2.1.1. Bağlamada Pozisyon ve Parmak numaraları.....	14
2.1.2. Fiziksel konum doğru oturma ve tutuş biçimi	14
2.1.3. Sağ El ve Bileğin Tekne Üzerine Doğru Konumlandırılması.....	14
2.1.4. Sapı Tutan Elin Doğru Bir Şekilde konumlandırılması ve Perdelere Doğru Bir Biçimde Basılması	15
2.1.5. Tezene Hareketinin İcrası	15
2.1.6. İcra sırasında Birinci Parmağın Önemi Ve konumu	15
2.1.7. Deşifre (Solfej) Nota Seslendirme Kabiliyeti	15
2.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Bağlama Eğitimi.....	16
2.2.1. Bağlama Düzeni ve Bozuk Düzen Kurs Programlarının Kuramsal Olarak İncelenmesi	18
Tablo 2. Bağlama Düzeni Kurs Plan Ve Süresi	18
Tablo 3. Bozuk/Kara Düzen Bağlama Kurs Plan Ve Süresi	20
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	23

4. YÖNTEM.....	26
4.1. Araştırma Modeli	26
4.2. Çalışma Grubu Ve Katılımcılar	27
4.3. Veri Toplama Araçları	27
4.4. Yapılandırılmış Görüşme	28
4.5. Verilen Analizi	28
5. BULGULAR ve YORUMLAR	28
5.1. Bağlamanın Fiziksel Boyutuyla İlgili Bulgular	29
5.2. Makam ve Usul Sıralamasına Göre Uygulamalara Dair Bulgular.....	30
5.3. Kurs Modül Süreleri İle İlgili Bulgular.....	31
5.4. Temel Müzik teorisi ve Bağlama Eğitiminde Kullanılan Tartım Kalıpları İle İlgili Bulgular	32
5.5. Öğretimde Kullanılan Materyaller, Yaklaşımlar ve Etüt/Dizi Çalışmaları İle İlgili Bulgular	33
5.6. Yöresel ve Basit Düzeyde Eser Seçimi Sürecine Dair Repertuvar Bulguları .	35
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	37
5.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	37
5.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	38
5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	39
5.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	40
5.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	40
5.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Sonuç	41
5.7. Öneriler	42
KAYNAKÇA	44
EKLER.....	48
ÖZGEÇMİŞ.....	72
TEZ ORJİNALLİK RAPORU	73

ÖNSÖZ

Bağlama, Türk Halk Müziği'nin en yaygın ve köklü çalgılarından biridir. Bu çalışma, halk eğitim merkezlerinde yürütülen bağlama eğitimi sürecinde karşılaşılan temel problemlerin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın her aşamasında bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren; bu zorlu süreçte yanımda olarak çalışmanın akademik bir kimlik kazanmasına katkı sağlayan değerli danışmanım Prof. Dr. Mehmet Kınık'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecinde, Türkçe dil bilgisi, yazım kuralları ve ifade bütünlüğü açısından katkı sağlayan Türkçe Öğretmeni ve Siber Güvenlik Uzmanı Sayın Suat Tusun'a teşekkür ederim. Tez çalışmamın orijinallik kontrolü sürecinde destek ve yönlendirmeleriyle katkıda bulunan Araştırma Görevlisi Gamze Yalçın'a, Prof. Dr. Atilla Durmuş'a, Prof. Dr. Nurhan Keskin'e ve Hilal Şeker Turanlı'ya teşekkür ederim. Araştırma için görüşmeyi kabul eden öğretmenlere, izin belgelerinin onay sürecini hızlandıran Bitlis İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Bölümü personeline ve Halk Eğitim Merkezi müdürlüklerine teşekkür ederim. Son olarak, bu zorlu süreçte manevi destekleriyle her zaman yanımda olan sevgili aileme ve dostlarıma şükranlarımı sunarım.

GİRİŞ

Bağlama, Türkiye'nin hemen hemen bütün bölgelerinde icra edilen, köklü bir geçmişe sahip geleneksel bir halk çalgısıdır. Türk halk müziği geleneğinin hem tarihsel hem de kültürel açıdan en önemli çalgılarından biri olarak kabul edilmektedir.

Halk müziğinin yapı taşı niteliğindeki bağlama; aşk, ayrılık, gurbet, isyan ve ölüm gibi temaları işleyen türküler aracılığıyla yüzyıllardır bireylerin duygu dünyasına ses olmuş, âşıkların ve ozanların elinde bir anlatım aracı olarak gelişmiş ve meşk sistemi ile usta-çırak ilişkisiyle kuşaktan kuşağa aktarılmış; bu yönüyle sadece bir çalgı değil, aynı zamanda sözlü kültürün taşıyıcısı olarak değerlendirilmiş, köklerinin bu denli derinlere inmiş olması da bağlamanın Türkiye'nin dört bir yanında tanınır ve yaygın bir konuma gelmesine zemin hazırlamış ve bulunduğu coğrafyanın kültürel, iklimsel ve toplumsal özelliklerini yansıtmaya neden olmuştur (Yıldız, 2021:1).

Çalgı eğitimi bireylere estetik beğeni, disiplin, motor beceri ve öz yeterlilik kazandırmaktadır. İnce motor becerilerinin genellikle 10–11 yaş civarında gelişmesi, bu dönemi çalgı eğitimine başlamak için en uygun yaş aralığı hâline getirmektedir (Akdağ,2021:55). Öğrencinin çalgıyı bedenine uygun bir biçimde konumlandırabilmesi, , doğru duruş ve tutuşun korunmasını sağlamakta; bu durum ise tuşe ve tezene kullanımında kontrolü artırarak teknik becerilerin gelişimine katkı sağlamaktadır (Özata, 2021:116). Bağlamanın boyutunun öğrencinin fiziksel özellikleriyle uyumlu olması, çalgıya hâkimiyet üzerinde önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama kurs modüllerinde kursa başlama yaşı “7 yaşını tamamlamak” olarak belirlenmiştir. Ancak 7 yaşındaki bir birey için bağlamanın tekne boyutu, icra sürecinde çeşitli güçlükler yaratabilmektedir. Örneğin, 40–42 cm tekne boyutuna sahip bir bağlamayı kontrol etmek ve icra etmek bu yaş grubundaki çocuklar için zorluk oluşturabilmektedir. Bağlama, hem bireysel hem de toplumsal yönüyle güçlü bir araçtır. Sanat eğitimi içerisinde çalgı eğitiminin yeri, bireyin müzikal kimliğini şekillendirmesi, yaratıcılığını geliştirmesi ve geleneksel kültüre yönelik farkındalığını artırması açısından önemlidir. Özellikle çocuk ve genç yaş gruplarında müzikle erken

yaşıta tanışmak, duygusal ve bilişsel gelişime de katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda bağlama eğitimi; kültürel değer aktarımı, müzikal beceri kazandırma ve bireysel gelişimi destekleme işlevlerini eş zamanlı yürütebilen bir alan hâline gelmektedir.

Bağlama öğrenmek isteyen bireyler, bu eğitimi farklı ortamlarda alma imkânına sahiptir. Devlet destekli yaygın eğitim kurumlarının sunduğu kurslar, toplumun her kesimine ulaşmayı hedeflemektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından açılan müzik kursları içerisinde bağlama eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu kurslar, özellikle maddi imkânları sınırlı bireyler, öğrenciler ve çalışan yetişkinler için erişilebilir bir eğitim fırsatı sunmaktadır. Gerek hafta içi akşamları gerekse hafta sonları düzenlenen kurslar sayesinde katılımcılar, bireysel ilgi ve yeteneklerini geliştirme olanağı bulmakta; aynı zamanda kültürel mirasla bağ kurmaktadır. Çocuk yaş grubundaki bireyler ise örgün eğitim sürecinin dışında kalan zamanlarında bu kurslara katılarak müziksel becerilerini geliştirme şansı elde etmektedir. Yaygın eğitimin en önemli uygulayıcılarından biri olan Halk Eğitim Merkezleri, örgün eğitim dışında kalan bireylerin bilgi, beceri ve yetkinlik kazanmalarını hedefleyen kurumlardır. Bu kurumlar, bireyin ilgi duyduğu alanda gelişimini destekleyen, sosyal uyumunu kolaylaştıran ve yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda hizmet sunan yapılardır. Bu yönüyle halk eğitimi; bireyin mesleki, sanatsal, kültürel ve kişisel gelişimini destekleyerek hem bireysel hem de toplumsal fayda sağlamaktadır.

Bu araştırma, Bitlis ili ve ilçelerinde (Merkez, Ahlat, Adilcevaz ve Tatvan) faaliyet gösteren Halk Eğitim Merkezlerinde yürütülen bağlama eğitimi sürecini incelemeyi amaçlamaktadır. Bitlis gibi görece küçük ölçekli şehirlerde yürütülen yaygın eğitim uygulamalarının niteliği, içerik ve yöntem açısından yeterince araştırılmamıştır. Bu bağlamda yapılan çalışma, literatürdeki boşluğu doldurmak ve bağlama eğitiminin mevcut durumunu yerel bağlamda ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Çalışmada, eğitim süreçlerinde karşılaşılan benzerlik ve farklılıklar belirlenmiş; öğretim yöntemleri, kullanılan materyaller, kurs süresi, repertuar seçimi ve eğitmen yaklaşımları gibi değişkenler üzerinden analiz yapılmıştır.

Araştırmada ulaşılan bulgular, sadece mevcut durumun tespitiyle sınırlı kalmayıp; aynı zamanda daha etkili, planlı ve sürdürülebilir bir bağlama eğitimi süreci için öneriler geliştirmeyi de hedeflemektedir. Bu kapsamda, eğitimdeki uygulama çeşitliliğinin değerlendirilmesi, programların geliştirilmesi ve öğretmenlerin mesleki gelişiminin desteklenmesi gibi konular ön plana çıkarılmıştır.

A. Araştırmanın Problemi

Bitlis ilinde Halk Eğitim Merkezlerinde verilen bağlama eğitimine yönelik yapılmış herhangi bir akademik çalışma bulunmamaktadır. Bu durum, bölgedeki eğitimin yapısı, uygulama biçimleri ve öğretim süreçlerine dair bilgi eksikliği doğurmaktadır. Bu araştırma, söz konusu boşluğu gidermek ve mevcut bağlama eğitiminin nasıl yürütüldüğünü ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

B. Problem Cümlesi

Bitlis ili halk eğitim merkezleri bünyesinde verilen bağlama dersleri nasıl yürütülmektedir?

C. Alt Problemler

1. Bağlamanın fiziksel boyutu ile kursiyerlerin fiziksel durumlarının uyumu nasıl sağlanmaktadır?
2. Makam ve usul yapılarının öğretim süreci nasıl ele alınmaktadır?
3. Kurs modül süreleri, bağlama eğitimi açısından nasıldır? Temel müzik teorisi ve bağlama öğretiminde kullanılan tartım kalıpları uygulamaları nasıldır?
4. Bağlama öğretiminde kullanılan materyaller, öğretim yaklaşımları ve etüt/dizi çalışmaları nasıl uygulanmaktadır?
5. Yöresel ve basit düzeyde eser ve repertuar seçimi süreci nasıl yürütülmektedir?

D. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Bitlis ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren Halk Eğitim Merkezlerinde yürütülen bağlama eğitimi sürecini incelemek ve bu sürece ilişkin uygulamaları eğitmen görüşleri doğrultusunda analiz etmektir. Çalışmada, bağlama eğitiminin fiziksel çalgı özelliklerinden başlayarak, repertuar seçimi, öğretim yöntemi, kurs süresi, materyal kullanımı, müziksel kuramların aktarımı, etüt ve dizi çalışmaları gibi değişkenler bağlamında değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece bağlama eğitimine ilişkin uygulamaların yerel düzeydeki durumuna ışık tutulması hedeflenmektedir.

E. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, yaygın eğitim bağlamında sürdürülen bağlama eğitiminin mevcut durumunu analiz ederek hem uygulayıcılara hem de alanda politika üreten kişi ve kurumlara yol gösterici nitelik taşımaktadır. Özellikle farklı bölgelerde uygulanan kurs içeriklerinin birbirinden farklılık göstermesi, eğitimin niteliği konusunda standart bir yapının bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bitlis örneği üzerinden yapılan bu çalışma, küçük ölçekli yerleşim alanlarında yürütülen bağlama eğitiminin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini tespit etme açısından literatüre katkı sağlamaktadır. Ayrıca araştırma, halk müziği ve çalgı eğitimi alanında çalışan araştırmacılar için yerel uygulamalara dayalı özgün bulgular sunmaktadır.

F. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmada, çalışma grubunu oluşturan usta öğreticilerin yöneltile soruları doğru biçimde algıladıkları ve verdikleri yanıtların samimi, içten ve gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

G. Araştırmanın Sınırlıkları

Araştırma, Bitlis ili sınırları içerisindeki dört Halk Eğitim Merkezinde (Bitlis Merkez, Ahlat, Tatvan ve Adilcevaz) görev yapan toplam 7 bağlama eğitmeni ile yapılan görüşmelerle sınırlıdır. Elde edilen veriler yalnızca bu katılımcıların görüşlerini yansıtmakta olup genelleylebilirlik amacı taşımamaktadır. Bununla birlikte, araştırmada 2023 yılında uygulanan kamu tasarruf tedbirleri uygulamasından dolayı kurslar sınırlı düzeyde faaliyet gösterdiğinden dolayı yalnızca 2024–2025 eğitim–ğretim yılında aktif görev yapan eğitmenlerin deneyimleri esas alınmıştır.

Araştırmanın varsayımlarından biri, katılımcıların görüşmeler sırasında samimi ve içten cevaplar verdiği yönündedir. Ayrıca, görüşme yöntemiyle elde edilen verilerin, bağlama eğitiminin mevcut durumuna dair geçerli ve güvenilir bilgiler sunduğu kabul edilmektedir.

1. YAYGIN EĞİTİM ve HALK EĞİTİMİ

Yaygın eğitimin; örgün eğitim sisteminden yararlanamayan ya da çeşitli nedenlerle örgün eğitimi bırakmak zorunda kalan bireylerin ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlayan bir eğitim türü olduğu, bireyleri toplumsal hayata hazırlamak, kültürel ve sosyal değerleri benimsetmek ve onları üretken bireyler hâline getirmek gibi temel hedefler taşıdığı belirtilmektedir (Bozdemir, 2004:17). Ayrıca bireylerin teknolojik gelişmelere uyum sağlamaları, istihdam edilebilirliklerini artırmaları ve yaşam boyu öğrenme süreçlerine katılım göstermeleri açısından önemli bir işleve sahiptir (Türk, 1999). Bu bağlamda yaygın eğitim, herhangi bir ön koşul aranmaksızın bireyleri sosyalleştiren, iletişimi güçlendiren ve bilgi alışverişine imkân tanıyan bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Devlet eliyle yürütülen temel kurumlarından biri de halk eğitim merkezleridir.

Halk eğitiminin; örgün eğitim programıyla birlikte yürütülmekle birlikte kendi bünyesinde özerk bir yapıya sahip olduğu ve yaş sınırlaması olmadan her meslek grubundan bireyin yararlanabildiği, özellikle örgün eğitim dışında kalmış ya da sonrasında kendini geliştirmek isteyen bireyler için önemli bir fırsat oluşturduğu belirtilmektedir (Acun, 2015). 21. yüzyılda bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hız kazanmasının, bireylerin bilgi ve beceri edinmeleri açısından bu değişimlere uyum sağlamalarını zorunlu kıldığı ve örgün eğitim sürecinde gerekli yeterlilikleri kazanamayan ya da örgün eğitimden ayrılan bireylerin ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri halk eğitim programları aracılığıyla edinebildikleri belirtilmektedir (Celep, 1993:3). Halk eğitim merkezleri ise bulundukları bölgelerde örgün eğitim imkânlarından yararlanamayan bireylere çeşitli alanlarda ücretsiz kurslar sunarak onların ihtiyaç ve hedeflerini karşılamaktadır (Kır, 2023: 10).

Günümüzde birçok resmi kurum, halk eğitim merkezleri ile protokoller imzalamaktadır. Bu kurumlara ceza infaz kurumları, belediyeler, Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlükleri ve toplum yaşam merkezleri örnek verilebilir. Ayrıca Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından örgün eğitim dışındaki ortaokul ve liselerde öğrencilerin kültürel ve sanatsal beceriler kazanmaları amacıyla çeşitli kurslar açılmaktadır. Çalgı eğitimi kapsamında bağlama, gitar ve piyano kurslarının

düzenlendiği görülmektedir. Bu kurslar, özellikle ulaşım imkânlarının kısıtlı olduğu bölgelerde öğrencilere ekonomik ve zaman açısından önemli faydalar sağlamaktadır.

Özellikle ceza infaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülere yönelik kurs faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Bu bireylerin cezaevinde bulundukları süre zarfında kültürel, sosyal ve sanatsal etkinliklere ihtiyaç duydukları; görsel ve işitsel kursların hem psikolojik hem de bedensel açıdan olumlu etkiler sağladığı düşünülmektedir. Bu kurslar sayesinde mevcut yeteneklerin geliştirilmesi veya yeni becerilerin kazanılması amaçlanmaktadır. Ayrıca son yıllarda ülkemizde okuma-yazma kurslarına büyük önem verilmiş, ceza infaz kurumlarında bu kursların zorunlu hâle getirildiği gözlemlenmiştir.

1.1. Halk Eğitiminin Amaç ve Görevleri

Halk eğitiminin temel amacının, bireylerin yaşam boyu öğrenme süreçlerine katılımını sağlayarak toplumsal, kültürel ve ekonomik gelişimlerini desteklemek olduğu ve bu doğrultuda bireylerin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirerek topluma daha bilinçli katılım göstermelerine imkân tanıdığı belirtilmektedir (MEGB, akt. Celep, 1993:20). Aynı zamanda eğitim hayatlarında karşılaştıkları eksiklikleri gidererek hem kişisel hem de toplumsal gelişime katkıda bulunmayı hedeflemektedir (Geray, 2002: 17). Halk eğitimi, örgün eğitimden yararlanamayan ya da bu süreci tamamlayamayan bireyler için önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu bireyler eksik kaldıkları alanlarda kendilerini geliştirmek, yaşadıkları çevreyle daha sağlıklı iletişim kurmak ve sorunlarına çözüm üretmek amacıyla halk eğitimi olanaklarından yararlanabilmektedir. Bu bağlamda halk eğitimi, temel eğitimi tamamlamaya yardımcı olmanın yanı sıra bireyleri meslek sahibi yapmakta; mevcut mesleki becerileri olanların ise bu becerilerini güncellemelerini sağlamaktadır.

(Geray, 2002) Halk eğitiminin amaç ve görevleri özetle şu şekilde açıklamıştır:

- Bireylere okuma-yazma öğretmek ve yaşam boyu öğrenme sürecine katılımlarını sağlamak,
- Toplum fertlerini Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda demokratik ve bilimsel düşünceye sahip bireyler olarak yetiştirmek,

- Kamusal, özel ve yerel kaynakları harekete geçirerek kalkınma projelerine halkın katılımını sağlamak,
- Ulusal kültürü koruyarak evrensel kültürle bütünleştirmek,
- Yerel ihtiyaçlara uygun eğitim, öğretim ve istihdam çalışmaları yürütmek,
- Sanayinin ihtiyaç duyduğu iş gücünü karşılamak için mesleki hizmet içi eğitimler sağlamak,
- Kırsal kesimden kente göç eden bireylerin şehir yaşamına uyumlarını kolaylaştırmak için sosyal ve kültürel destek sunmak.

Halk eğitimi; bireylerin örgütlenme becerilerini desteklemekte, girişimci yönlerini teşvik etmekte ve toplumsal problemlere yönelik çözüm odaklı yaklaşımlar geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır (s.17).

1.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Eğitici Görevlendirme Süreci

Halk eğitim merkezlerinde görev almak isteyen eğiticiler, her yıl 1–31 Ağustos tarihleri arasında e-Yaygın sistemi üzerinden başvuru yapmaktadır. Başvurular, adayların mezun oldukları programlar ve sigorta prim gün sayılarına göre puanlanmakta; bu puanlar doğrultusunda sıralama yapılarak görevlendirmeler gerçekleştirilmektedir. Eğiticiler bir takvim yılı içerisinde en fazla 11 ay görev alabilmekte, ardından bir ay ara verdikten sonra tekrar başvurabilmektedir. Pedagojik formasyon belgesi bulunmayan adayların, alan ayrımı gözetilmeksizin görevlendirmeye dâhil olabilmeleri için halk eğitim merkezleri tarafından düzenlenen iki haftalık “oryantasyon” kursuna katılmaları zorunludur. Bu kursu başarıyla tamamlayanlar aldıkları belgeyi e-Yaygın sistemine yükleyerek başvurularını tamamlamakta; daha sonra pedagojik formasyon belgesi edinen öğretmenlerin puan ve sıralamaları sistem üzerinden güncellenmektedir. Bu uygulama, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ve konservatuvar mezunları için de geçerlidir. Başvurular 85 tam puan üzerinden değerlendirilmektedir.

Tablo 1. Usta Öğretici Başvuru Puanlama Tablosu

Tablodan görüldüğü üzere, usta öğretici görevlendirmelerinde eğitim düzeyi, hizmet yılı, ek belgeler ve olumsuz durumlara ilişkin eksi puanlar dikkate alınmaktadır. Eğitim düzeyi en yüksekten (doktora: 55 puan) en düşüğe (meslek lisesi: 20 puan) doğru puanlanmakta, her hizmet yılı için 1 puan eklenmekte, pedagojik formasyon ve usta öğreticilik belgesi gibi ek belgeler 10 puana kadar katkı sağlamaktadır. Görev ihlallerinde ise eksi puanlar uygulanmakta ve adayların toplam puanı görevlendirmede belirleyici olmaktadır.

KURS ALANINDA EĞİTİM (Bu bölümden sadece biri değerlendirilecektir.)	Doktora	55
	Tezli Yüksek Lisans	50
	Eğitim Fakültesi (Lisans)	45
	Lisans	35
	Ön Lisans	25
	Meslek Lisesi	20
	Ustalık Belgesi / 4. Seviye Kurs Bitirme Belgesi / 4. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	12
	ALANINDA EĞİTİM PUANI	55
ALANINDA HİZMET/İŞ DENEYİMİ	Alanında hizmet/iş deneyimi yıl için 1 puan	
	HİZMET/İŞ DENEYİMİ PUANI	20
EK PUAN	Pedagojik Formasyon	8
	Usta Öğreticilik Belgesi	2
	EK PUAN TOPLAMI	10
DİĞER DEĞERLENDİRMELER	Görevlerini plan ve program dâhilinde yürütmeyenler.	-2
	Mücbir sebepler haricinde kurs onayından sonra göreve başlamayanlar ile verilen görevi bırakanlar.	-3
	Devlet memurluğu tutum, davranış ve vakarına uygun davranmayanlar.	-5
EKSİ PUAN TOPLAMI		-10
TOPLAM PUAN		

Not: Milli Eğitim Bakanlığı. (2018, 11 Nisan). Hayat boyu öğrenme kurumları yönetmeliği (Yönetmelik No: 24507-5). Resmî Gazete (Sayı: 30388).

2. BAĞLAMININ TÜRK HALK MÜZİĞİNDEKİ YERİ ve ÖNEMİ

Türk Halk Müziği'nin kökenini Orta Asya'daki tarihsel birikimden aldığı, zaman içerisinde farklı kültürlerin ve inançların etkisiyle Anadolu coğrafyasında şekillendiği, halkın duygu ve düşüncelerini ifade etmesinde önemli bir araç olarak kuşaktan kuşağa aktarılırken; özünü koruyarak günümüze ulaştığı, bugün de Türk kültürünün ayrılmaz bir unsuru olarak yaşamını sürdürdüğü, farklı icra biçimleriyle varlığını devam ettirdiği ve toplumun kültürel kimliğinin belirleyici öğelerinden biri olduğu belirtilmektedir (Gül, 2024:10). Türk halk müziği denildiğinde birçok kişinin aklına ilk olarak bağlama gelmektedir. Bu durum, bağlamanın halkın zihninde söz konusu müzik türüyle özdeşleştiğini göstermektedir.

Bağlama, bir müzik aleti olmaktan ziyade, geçmişten günümüze kadar ulaşan sözlü edebiyatın hikâyelerinin, öykülerinin, duygu ve düşüncelerin aktarılmasında kılavuzluk görevi görmektedir. Saz şairleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

“Saz şairlerinin adıyla müsemma olarak dikkat çeken özelliklerinin başında saz çalabilmek gelmektedir. Şairlerin büyük bir çoğunluğu saz çalıp şiirlerini onunla terennüm etmektedir” (Alay, 2020:97).

Bağlamanın, Türk halk müziğinin geçmişten günümüze taşınan en belirgin unsurlarından biri olarak tek başına çalıp söyleme geleneğinin vazgeçilmez çalgıları arasında yer aldığı, günümüzde de pek çok halk müziği icracısının bu anlayışı sürdürmesiyle söz konusu geleneğin yaşatıldığı ve bununla birlikte yalnızca eşlik aracı değil aynı zamanda solo bir çalgı olarak da kullanılmaya başlanmasının ona farklı ve yenilikçi perspektiflerden yaklaşılmasına zemin hazırladığı belirtilmektedir (Haşhaş, 2017:92). Bağlama ve onun farklı türleri, toplumsal yaşamın pek çok müzikal geleneğinde merkezi bir konumda yer almakta ve bu yönüyle Türk müzik kültürünün kuşaklar arası aktarımında önemli bir işlev üstlenmeyi sürdürmektedir (Gerekten, 2020:394). Tüm bu özellikleriyle bağlama, sadece icra ortamlarında değil, aynı zamanda kültürel aktarımın önemli bir aracı olarak da öne çıkmaktadır. Bu aktarımın sistematik hale gelmesini sağlayan en temel alan ise eğitimidir.

2.1. Bağlama Eğitimi

Bağlama eğitimi; geleneksel ve çağdaş faktörlerin harmanlandığı, bireylerin bağlama icrasında gerekli bilgi ve becerileri kazanmasını hedefleyen, doğru icra tekniklerinin öğretildiği ve öğrenildiği planlı-programlı bir süreçtir (Çolakoğlu, 2024:6). Ülkemizde, geçmişten günümüze hem sosyal alanlarda hem de devlet ve özel kurumlarda bağlama eğitiminin yaygın ve aktif olarak sürdürüldüğü; bu eğitim sürecinin sadece çalgı eğitimiyle sınırlı kalmayıp, müzikal özellikler ve kültürel değerlerin de gelecek kuşaklara aktarılması gerektiği ifade edilmektedir (Özata, 2019:32). Bu bağlamda bağlamanın, Türk müzik kültüründe önemli bir yere sahip olduğu; eğitim ile nesilden nesile aktarılan ve gelecek kuşaklara miras bırakılan bir müzik aleti olduğu anlaşılmaktadır.

Bağlama eğitiminde usta-çırak ilişkisinin geleneksel öğretim anlayışının temelini oluşturduğu, bu süreçte öğrencinin eğitimcisini birebir gözlemleyerek yalnızca teknik becerileri değil aynı zamanda tavır, üslup ve yorum gibi öğeleri de öğrendiği, bu etkileşimin müziksel aktarıma önemli katkı sağladığı, günümüzde ise bağlama eğitiminin çoğunlukla yapılandırılmış programlarla yürütülmekle birlikte geleneksel yöntemlerin özellikle yöresel üslupların öğretilmesinde hâlâ etkili şekilde kullanıldığı belirtilmektedir (Özata, 2019:32).

Bağlama eğitiminin Cumhuriyet Dönemi'ne kadar usta-çırak ilişkisiyle sürdürüldüğü, Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte ise daha programlı bir öğretim anlayışının benimsendiği, bu süreçte bağlama eğitime sistematik bir yapı kazandırmak amacıyla metot çalışmaları yapıldığı ve bu çalışmaların iki kademedede ele alındığı; ilk kademedede bağlamanın icrasından çok Türk halk müziği nazariyatına ilişkin tanımlara yer verildiği ve bu dönemin İbrahim Sarıçiftçi (1965), Veli Asan (1979), Şemsi Yastıman (1981), Şevki Boz (1983) ve Veli Nartürker (1983) tarafından temsil edildiği, ikinci kademedede ise nota bilgisi, müzikal terimler, nazariyat, çalgının tarihsel süreci, düzenleri ve yöresel tavırların aktarıldığı ve bu çalışmalara Güray Taptık (1972), Sabri Yener (1988), Ahmet Saçan (1998), Hakan Akmaz (2000), Nevzat Altuğ (1990) ve Gazi Erdener Kaya'nın (2005) katkı sağladığı belirtilmektedir (Ersoy, 2007:9).

Günümüzde müzik eğitimi faaliyeti yürüten bölümlerde meslek çalgısı ve yardımcı çalgı olmak üzere çeşitli eğitimler verildiği, çalgı icrasına yönelik lisans ve yüksek lisans programlarında ise çalgıda olgunlaşmayı hedefleyen daha kapsamlı bir eğitimin uygulandığı, performans temelli usta – çırak yaklaşımının belli bir aşamada kullanıldığı bu süreçlerin bireylerin müzikal bilgi ve birikimlerini geliştirdiği; ortaokul ve ortaöğretimde ise seviyelere uygun farklı müzik aletlerinin öğretim yöntemleri ve programları aracılığıyla çalgı eğitimine katkı sağlandığı belirtilmektedir (Yıldız, 2023,:9). Bu doğrultuda bağlama eğitimi almak isteyen bireylerin, eğitim süreci sonunda herhangi bir eğitime ihtiyaç duymadan bir müzik eserini analiz ederek icra edebilmesi için nota bilgisi ve müzik terimlerini öğrenmesi önem arz etmektedir.

Metotlarda Türk halk müziğine dair bilgilerin tanımlanmasının ve çalgının tarihi geçmişinin öğretilmesinin, bireyin icra ettiği enstrümanı hem kültürel hem de fiziksel boyutlarıyla daha iyi tanımasına katkı sağladığı ve bu bağlamda öğretmenlerin ya da öğretmenin donanımlı olmasının önemli bir husus olduğu belirtilmektedir (Özdek, 2016). Müzik öğretmenlerinin mesleki başarılarında müzikal donanımlarının etkili olduğu ve bu nedenle öğretmen adayı yetiştiren kurumlarda bağlama eğitiminin müfredata dâhil edildiği belirtilmektedir. Ancak mevcut uygulamalardaki eksiklikler nedeniyle öğrencilerin öğrenme sürecinde daha çok bireysel çabalara yöneldiği, bu yüzden yöntemlerin gözden geçirilerek teknik eksikliklerin giderilmesi ve öğretmen adaylarına daha kapsamlı bilgi ve becerilerin kazandırılması gerektiği savunulmaktadır (s. 182).

Özdek (2016) tarafından yapılan çalışmada, bağlama eğitimiyle ilgili şu sorunlara dikkat çekilmiştir:

1. Bağlama teknik özellikleri ve boyutlarından dolayı yurdumuzun farklı bölgelerinde değişiklik gösterdiğinden dolayı belirli bir standart çerçevede üretim yapılmadığı belirtilmektedir.
2. Bağlama müziği, yazılış ve icrasından dolayı değişik bir yapıya sahip olduğu düşünülmektedir.

3. Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun bağlama eğitimi verebilecek kadar, gerekli olan bilgi ve birikimlere sahip olmadığı ifade edilmektedir.
4. Müzik derslerinin sürelerinin akort yapmayı gerektirecek müzik aletlerinin kullanımı için kısıtlı bir zaman olduğu belirtilmektedir.
5. Bağlamanın okul müziği icrasına yönelik rehberlik edecek bir metodun ortaya çıkmadığını savunulmaktadır.
6. Bağlamayı temsil eden, halk müziği bilgilerinin ilköğretim müzik dersleri müfredat ve programında gerektiği kadar önem verilmediği ifade edilmektedir (182).

Kınık (2010) bağlama öğretim sürecinde bazı unsurların kazandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu unsurlar şu şekildedir:

1. Bağlamanın Türk kültüründeki önemli ve kültürel ilişkisini kavrayabilme
2. Bağlamanın Tarihsel süreci hakkında bilgi verme
3. Bağlamanın fiziksel yapısı kullanılan malzemeler ve üretim süreci hakkında fikir sahibi olma
4. Bağlamanın çalgı olarak özelliklerini ve çeşitlerini tanıma (telli, tezene ile icra edilen tahta kapaklı bir enstrüman olması)
5. Bağlamanın Türk Halk Müziği çalgıları içerisindeki farkı ve önemi hakkında bilgi edinilmesi
6. Bağlama icrasında gerekli olan ana kural ve usuller ile ilgi bilgi edinilmesi
7. Bağlamanın icrasal özellikleri hakkında bilgiler edinme (Yöresel icra tezene tavırları, serbest icra şekilleri)
8. İleri düzey bağlama icrası ve yorumlama kabiliyeti ile ilgili bilgilerin kazanılması gerektiği belirtilmektedir (s.54).

Bağlama öğretiminin temelinde icranın rahat bir şekilde uygulanabilmesi bazı önemli unsurlara dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Temel ilkelerde fiziksel duruş ve tutuşa hem eğitmen hem de öğrenci tarafından dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu unsurlar şu şekildedir:

2.1.1. Bağlamada Pozisyon ve Parmak numaraları

Bağlamada elin klavye üzerindeki yerleşimine “pozisyon” adı verilmektedir. Pozisyon kullanımının temel amacı; icra sırasında doğru tekniklerin uygulanmasını sağlamak, temiz bir ses elde etmek, çalım hızını artırmak ve icranın görsel açıdan estetik görünmesine katkıda bulunmaktır (Açar, 2019:44). Bağlama metotlarında ve etüt kitaplarında, eserleri, egzersizleri ve pozisyonları doğru icra edebilmek için parmaklara numaralandırma yapılmaktadır. Bu numaralandırma 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklindedir. Buna göre; 1. parmak işaret, 2. parmak orta, 3. parmak yüzük, 4. parmak serçe ve 5. parmak başparmağa karşılık gelmektedir.

2.1 2. Fiziksel konum doğru oturma ve tutuş biçimi

Bütün müzik aletlerinde olduğu gibi bağlama çalarken de doğru duruş, oturuş ve tutuşun önemli olduğu bir müzik aletinde doğru bir icrayı başarabilmek için bu unsurlara dikkat edilmesi gerektiği, bağlamanın diğer müzik aletlerine göre daha uzun bir yapıya sahip olması bu unsurların önemini bir kez daha arttırdığı, sonuç olarak oturuş, duruş ve tutuştaki açısall faktörlerin önem arz ettiği çalışma ve icra sırasında yorulmaya daha az sebep olacağı belirtilmektedir (Kınık,2010:54).

2.1.3. Sağ El ve Bileğin Tekne Üzerine Doğru Konumlandırılması

Bu aşamadan tutuşla ilgili problemlerin giderilmesinden sonra gelişme gösteren ve çalgı tekniklerinin önemli bir şekilde etkileyen bir kritik bir süreç olduğu, bu aşamada dikkat edilmesi gereken bileğin doğal duruşu ve ellerin doğru konumlandırılması olduğu aksi durumda öğrenci bu temel ilkeyi başlangıçta kazanamaz ise bağlama öğretimi sürecinde aksamaların meydana geleceği bu bağlamda dikkatli ve özenli bir çalışma sürecinin olması gerektiği savunulmaktadır (Kınık,2010:55).

2.1.4. Sapı Tutan Elin Doğru Bir Şekilde konumlandırılması ve Perdelere Doğru Bir Biçimde Basılması

Bu aşamanın bir önceki aşama kadar önemli bir husus olduğu sol elin bilek konumunun ve parmakların perdelere dik bir açıda basılması gerektiği özellikle 1, 2 ve 3 parmak eklemlerinde doğru açılar ve köşeli duruşun sağlanması ayrıca parmakların perdelerin dibine doğru konumlandırılması bu aşamanın ana unsurları olduğu, tüm bu unsurların doğru ve temiz bir icra faaliyeti için önemli olduğu ifade edilmektedir (Kınık,2010:55).

2.1.5. Tezene Hareketinin İcrası

Tekne tarafındaki kolun omuzdan hizasından başlayacak şekilde serbest bir şekilde aşağıya doğru bırakıldıktan sonra parmakların avuç içi, bilek, dirsek ve tüm kolun doğal konumları incelenmeli, tezeneyi kavrarken bu doğal konumları bozmadan işaret parmağı ile başparmağın birbirine yakın açıyla yaklaştırarak tutulması gerektiği belirtilmektedir (Karahana,2010:19).

2.1.6. İcra sırasında Birinci Parmağın Önemi Ve konumu

Bağlamadan sol elin hâkimiyetini kontrol eden en önemli parmağın işaret parmağı olan birinci parmak olduğu bu bağlamda çoğu zaman bu parmağa rehber veya kılavuz parmak denildiği bu parmağın öneminin melodilerin pozisyonları esnasında melodinin doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve icra edilmesinde kılavuzluk ettiği belirtilmektedir (Kınık,2010:56).

2.1.7. Deşifre (Solfej) Nota Seslendirme Kabiliyeti

Kapsamlı müzik eğitimin ve bilimin temel ilkesi olan solfej eğitimi bireylerin veya öğrencilerin müzikal sesleri duyuşal olarak algılayıp sesleri tanımlamalarına imkân sağlamaktadır. Mesleki müzik eğitimi yönünden ise bireylerin profesyonel müzik faaliyetlerini doğru ve bir biçimde kavrayıp ifadeleri aktarmak ve yorumlayabilmek için gerekli becerileri kazandıran bir süreç olduğu belirtilmektedir (Öztürk,2010:80).

Kınık(2010) ise bağlama icrasında deşifre becerisini şu ifadeler ile açıklamaktadır: Deşifre kabiliyeti bağlama repertuarındaki eserlerin doğru bir şekilde icra edilmesi için notaların süreleri sesleri ve adlarına göre doğru okunması ve bunların perdelere doğru bir şekilde aktarılma kabiliyetidir. Öğrenciler derslere ödev olarak verilen eserleri ve ezgileri deşifresini yapmış bir şekilde katılım sağlayabileceği gibi genellikle ilk defa gördükleri veya yeni eserleri, ezgileri eğitmen ile birlikte deşifresini analiz edilerek öğretildiği belirtilmiştir (s, 57).

Sonuç olarak bağlama öğretim sürecinde eser veya ezgi icra etmekten daha çok icra esnasında bağlamanın fiziksel unsurlarını duruş, tutuş, oturuş gibi unsurların büyük bir önem taşıdığı, temeli sağlamlaştırma sürecinde bunların kritik unsurları olduğu düşünülmektedir. Parmakların doğru bir pozisyonda kullanımı ezgilerin ve eserlerin rahat bir şekilde icra edilmesine imkân sağladığı öngörülmektedir. Bireylerin veya öğrencilerin temelde deşifre veya solfej kabiliyetlerinin geliştirmesi veya kazanılması eğitim sonrasındaki çalışmalar ve icralar için önemli düşünülmektedir. Deşifre becerisine sahip bir öğrencinin eğitim sonrasında herhangi bir eğitmene ihtiyaç duymadan beğenmiş olduğu bir müzik eserini kendi becerisi ile algılayıp yorumlama kabiliyetine sahip olacağı öngörülmektedir.

2.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Bağlama Eğitimi

Özengen müzik eğitimi, müziğe amatörce ilgi duyan bireylerin zevk ve doyum sağlayacak müziksel davranışları kazanmasını hedefleyen bir süreçtir (Uçan, 1997: 31). Bu çerçevede, halk eğitim merkezlerinde verilen bağlama eğitimi, herhangi bir mesleki beklenti taşımaksızın müzikle ilgilenen bireyler için önemli bir öğrenme alanı oluşturmaktadır. Bu kurslara katılan bireylerin büyük bir bölümü, bağlama çalmayı bir meslek edinme amacıyla değil, bireysel gelişim, kültürel katılım ve sanatsal doyum gibi gerekçelerle tercih etmektedir. Bu yönüyle söz konusu eğitim süreci, çoğunlukla özengen müzik eğitimi kapsamında değerlendirilmektedir.

Bağlama öğretiminde eserler genellikle düzeye uygun biçimde ve parçadan bütüne doğru işlenir; makam temelli eserlerde tekrar eden ezgi ve ritim kalıpları, geleneksel tavır anlayışıyla teknik ve müzikal gelişime katkı sunar (Sayan, 2011:23,24). Günümüzde bağlama başta olmak üzere çeşitli halk sazlarının

öğretiminde, dernekler, halk eğitim merkezleri ve özel kurslar gibi kurumlarda hâlen meşk esaslı ve usta-çırak ilişkisine dayalı geleneksel yöntemler kullanılmakta; bu öğretim süreçlerinde yazılı materyallerden çok, eğiticinin icrasını görsel ve işitsel olarak taklit yoluyla öğrenme öne çıkmaktadır (Haşhaş, 2013:25).

Halk eğitim merkezlerinde verilen bağlama kurslarının süreleri, kullanılan düzene göre farklılık göstermektedir. Bozuk düzen için yaklaşık 180 saat, bağlama düzeni için ise 300 saatlik programlar uygulanmaktadır. Kurslara katılımda okuryazarlık ve bağlama öğrenimine engel teşkil edecek bir sağlık sorununun bulunmaması temel şarttır. Bağlama kursları için alt yaş sınırı 7 olarak belirlenmiş; 18 yaş altındaki kursiyerler için 2024'e kadar veli izin belgesi zorunluyken, bu tarihten itibaren başvurular e-Devlet üzerinden veliler tarafından vekâleten yapılmaktadır. Eğitici yeterlilikleri bakımından ise müzik öğretmenleri, usta öğreticiler kamu personelleri ve yükseköğretim kurumlarında görevli olan öğretim üyeleri ve görevlileri görevlendirilebilmektedir. Konuyla ilgili olarak (Özata ve Kalyoncu 2024) şu ifadelere yer vermiştir: Halk arasında "mahalli sanatçı" olarak tanınan ve icra birikimi bulunan kişilere de görev verilebilmektedir. Özata ve Kalyoncu her ne kadar mahalli sanatçıların görev alabildiklerini belirtmişseler de 2018 yılından itibaren mahalli sanatçıların eğitici olarak görevlendirmeleri kaldırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete (Sayı: 30388, 11 Nisan 2018).

2024 yılında uygulamaya konulan kamu tasarrufu politikaları kapsamında, kurs saatlerine sınırlama getirilmiş; haftalık en fazla 30 saat, günlük ise en fazla 6 saat olarak belirlenmiştir. Aynı yıl içinde, kursiyer başvurularında da bir değişikliğe gidilmiştir. Önceden başvurular fiziki olarak ilgili kuruma gidilerek yapılırken, artık başvurular e-Devlet sistemi üzerinden alınmaktadır. 18 yaşından küçük bireyler için ise başvuruların, velileri tarafından e-Devlet üzerinden vekâleten yapılması gerekmektedir. “18 yaşından küçük olanların kurs kayıt başvuruları, kanunî temsilcileri tarafından e-Yaygın sistemi üzerinden yapılır (MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği, Madde 43/1-c, RG-16/10/2024-32694).” Bir kursun onaylanarak faaliyete geçebilmesi için en az 12 kursiyerin başvuruda bulunması gerekmektedir. Her ne kadar bu sayı 12 olarak belirtilmiş olsa da, Millî Eğitim Bakanlığı kursların en az 18 ila 20 kişiyle açılmasını

talep etmektedir. Ancak ceza ve tutukevlerinde bu koşul değişiklik göstermektedir. Tutuklu ve hükümlülere yönelik açılan kurslarda herhangi bir minimum başvuru şartı bulunmamakta; örneğin, hem 12 kişiyle hem de yalnızca 5 kişiyle dahi kurs onayı verilebilmektedir.. Kurs sonunda eğitmenler tarafından değerlendirme sınavı yapılır. Sınavda başarılı olan kursiyerlere e devlet üzerinden katılım belgesi verilmektedir. Ayrıca, bir kursiyer daha önce aynı kursa katılım sağlamışsa, aynı kursa tekrar kayıt yaptıramamaktadır. Örneğin, 180 saatlik bozuk düzen bağlama kursuna katılmış bir kursiyer, bu kursa bir daha başvuruda bulunamaz; ancak 300 saatlik bağlama düzeni kursuna kayıt yaptırabilir.

2.2.1. Bağlama Düzeni ve Bozuk Düzen Kurs Programlarının Kuramsal Olarak İncelenmesi

Bu bölümde, bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs programları kurs programları içerik ve süre olarak incelenmiştir.

Tablo 2. Bağlama Düzeni Kurs Plan Ve Süresi

Tabloda, kısa sap bağlama eğitimine yönelik kurs programı ve haftalık ders içerikleri yer almaktadır. Program toplamda 300 saat olarak planlanmıştır. Bu süre 2 ay 10 gibi bir süreye tekabül etmektedir. İlk aşamalarda bağlamanın tarihsel gelişimi, tutuş ve sağ-sol el teknikleri gibi temel konulara ağırlık verilmiştir. Devamında dört ve sekizlik notaların tezene vuruşları, seslerin bağlamadaki yerleri, oktav sesler, arızalı sesler ve nota değerleri kademeli olarak işlenmektedir. Son aşamalarda ise yöresel üslup çalışmalarıyla birlikte öğrencilerin farklı icra tarzlarını tanımaları amaçlanmıştır.

Bağlama Düzeni Kısa Sap	Süre (Saat)
• Bağlamanın Tarihi Gelişimi	20
• Bağlamanın Tutuluşu	40
• Bağlama Çalmada Sağ ve Sol El Teknikleri	40
• Tezenenin Teller Üzerinde Kullanımı	40
• Bağlamada Dörtlük Notaların Tezene Vuruşu	10
• La ve Si Seslerinin Bağlamadaki Yeri	10
• Do Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Re Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Mi Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Fa Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Sol Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Oktav La Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Oktav Si Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Oktav Do Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Oktav Re Sesinin Bağlamadaki Yeri	10
• Onaltılık Nota Değerleri ve Tezene Vuruşları	10
• Bağlamadaki Arızalı Sesler	10
• Sekiz Birimli Usuller ve Tezene Vuruşları	10
• Yöresel Üslup Çalışmaları	10
• Toplam	300

Not: Millî Eğitim Bakanlığı. (2016). *E-yaygın kurs programları: Bağlama düzeni*. e-Yaygın. <https://e-yaygin.meb.gov.tr/>

Tablo 3. Bozuk/Kara Düzen Bağlama Kurs Plan Ve Süresi

Tabloda bozuk (kara) düzen bağlama eğitime yönelik olarak belirlenen konular ve bu konulara ayrılan süreler yer almaktadır. Programda müziğin temel öğelerinden başlanarak nota, tartım ve zaman kalıpları üzerinde durulmuş; ardından makam özellikleri ve dizi çalışmaları işlenmiştir. Hüseyinî, Rast-Saba, Kürdî-Hicaz gibi diziler ile repertuar öğretimine de yer verilmiş; toplam eğitim süresi 180 saat olarak planlanmıştır.

Bağlama (Bozuk/Kara) Düzen	Süre (Saat)
Müziğin Temel Öğeleri	10
Bozuk Düzendeki Nota Yerler	24
Bozuk Düzendeki Tartım Kalıpları	24
Bozuk Düzendeki Zaman Kalıpları	24
Makam ve Makam Özellikleri	10
Bozuk Düzendeki Hüseyinî (Kerem) Dizisi	16
Bozuk Düzendeki Rast ve Saba (Derbeder-Kalenderî) Dizisi	16
Bozuk Düzendeki Kürdî ve Hicaz (Garip) Dizisi	16
Bozuk Düzene Uygun Halk Müziği Repertuarı	20
Toplam	180

Not: Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *E-yaygın kurs programları: Bozuk düzen bağlama*. e-Yaygın. <https://e-yaygin.meb.gov.tr/>

Bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs programlarının içerikleri karşılaştırmalı olarak ele alındığında, öğretim yaklaşımı, süre dağılımı ve terminoloji açısından belirgin farklar göze çarpmaktadır. Literatürde de bu farklılıklara dikkat çekilmiştir (Özata ve Kalyoncu 2024). Burada sunulan analiz, MEB programlarının doğrudan incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bağlama düzeni ve bozuk düzen bağlama programları incelendiğinde, her iki programda da öğretime ‘la’ perdesinden başlanarak seslerin sırasıyla ele alındığı ve ‘oktav re’ perdesine kadar ilerlenmesinin hedeflendiği görülmektedir. Bozuk düzen programında temel müzik konuları (duruş, tutuş, nota

yerleri, tartım kalıpları, makamlar ve repertuvar) ünitelendirilmiş biçimde ve belirli bir sırayla sunulmaktadır. Bağlama düzeninde ise makam öğretimine özel bir öncelik verilmemiştir. Buna karşılık, bozuk düzen programında ezgi ve türkü öğretimine Hüseyinî makamı Kerem Ayağı dizisiyle başlandığı görülmektedir. Hüseyinî makamı ile başlamak, birçok bireyin kulağına aşina olan bu dizi aracılığıyla daha kolay öğrenme sağlaması açısından doğru bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Kınık (2011), “Özellikle Türk halk müziği kültüründe Hüseyini makamı dizisinin daha belirgin bir şekilde yer aldığı, Türk halkının müziksel belleğine çabucak yerleştiği ve yurdun birçok yöresinde kullanış sıklığı ile daha ön planda yer alması, bu dizisinin ayrı bir yere ve öneme sahip olduğunu göstermektedir. Toplumun ortak zevk ve duygularında birleştirici olan hüseyini dizisi her hangi bir müzik eğitimi almamış halk için de birlikte uyumlu ve diğer makamlara oranla çok daha kolay seslendirilebilen, dolayısıyla halkın bu sesler ve seslerin oluşturduğu eserler etrafında daha kolay birleştiği makam dizisidir” (468).

Bağlama düzeni programında öğretim içeriği, ayrı başlıklar altında ve kolaydan zora ilkesine göre yapılandırılmıştır. ‘Ses değiştirici işaretler’ konusu bağlama düzeni programında ‘arızalı sesler’ başlığı altında ele alınmakta ve sık kullanılan diyezli ile bemollü perdelerin öğretimi hedeflenmektedir. Bozuk düzen programında ise bu konu, ‘makam dizileri’ bağlamında işlenmektedir. Terim kullanımı açısından da iki program arasında farklılıklar göze çarpmaktadır. Bozuk düzen programında ölçü kavramı “zaman” terimiyle ifade edilirken, bağlama düzeni programında aynı içerikler “usul” başlığı altında sunulmaktadır. Her iki programda da belirli usul isimlerinden ziyade, 3/8, 5/8, 6/8 gibi usul kalıplarına uygun tezene vuruşları aracılığıyla öğretim yapılmakta; eser seçimi ise öğreticinin inisiyatifine bırakılmaktadır. Bununla birlikte, bağlama düzeni programında 2/4 ve 4/4 gibi temel ölçülere yer verilirken; bozuk düzen programında bu ölçülere yer verilmemiş, daha çok 5/8, 6/8, 7/8 gibi bileşik ölçülere odaklanılmıştır.

Konu başlıklarına ayrılan ders saatleri bakımından da dikkat çeken farklar söz konusudur. Örneğin, bağlamanın tarihçesi, yapısı, çeşitleri ve tutuş teknikleri gibi temel bilgiler, bağlama düzeni programında 140 ders saati içerisinde ayrıntılı olarak ele alınırken; bozuk düzen programında aynı konular yalnızca 10 ders saati ile sınırlandırılmıştır. Nota okuma, ses değiştirici işaretlerin kullanımı, perde isimleri ve

tartım kalıplarına yönelik tezene çalışmaları baēlama düzeni programında 150 ders saati süresince ēretilmekteyken, bozuk düzen programında bu konular daha sınırlı bir sürede yer almaktadır. Her iki programın sonunda repertuvar ve yöresel tavır çalışmalarına da yer verildiēi görülmektedir. Baēlama düzeni programında yöresel tavır çalışmalarına 10 ders saati ayrılmış olup, bu kapsamda teke ve zeybek gibi icra biçimlerine odaklanılmıştır. Bozuk düzen programında ise yöresel üsluba tezene tavrına açık bir şekilde yer verilmemekle birlikte, Türk Halk Mziēi repertuvarına 20 ders saati ayrıldıēı dikkati çekmektedir.

Sonuç olarak, Halk Eēitim Merkezlerinde yürütülen baēlama eēitimi programları, içerik ve yapı açısından belirli bir sistematıēe sahip olmakla birlikte, tam anlamıyla bütüncül bir yaklaşım sunmamaktadır. Programlarda yer alan içeriklerde farklılıklar bulunmakta, bazı unsurlar ise uygulama açısından yeterince uygun deēildir. Ayrıca, eēitici nitelikleri açısından önemli güçlü yönler olmakla birlikte, kurs programlarının genelinde tutarlılık ve süreklilik sorunları dikkat çekmektedir. İki ayrı kurs türü üzerinden yürütülen bu yapı, baēlama eēitiminin yaygınlaştırılmasına katkı saēlamakta; ancak programların daha sistematik ve bütüncül bir temele oturtulması gerekmektedir.

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırma konusu ile benzerlik gösteren alan çalışmaları incelenmiştir. Literatürde yer alan bu çalışmalar, içerik açısından benzer temalara sahip olmaları nedeniyle araştırmaya katkı sağlayacak şekilde değerlendirilmiş ve kronolojik sıraya göre sunulmuştur.

İkiz (2010) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde, İstanbul'da faaliyet gösteren yaygın eğitim kurumlarında bağlama eğitimi sürecinde karşılaşılan sorunlar ele alınmıştır. Araştırma kapsamında, 6 halk eğitim merkezi, 5 kültür merkezi, 7 özel müzik kursu ve 5 İBB Sanat ve Meslek Edindirme Kursu'nda görev yapan öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiş; Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrenci ve öğretmen ilişkileri, kullanılan yöntem ve metotlar, eğitim ortamının fiziksel koşulları ile araç-gereç donanımı gibi konularda çeşitli problemler tespit edilmiştir. Söz konusu sorunlara yönelik çözüm önerilerine de araştırmada yer verilmiştir.

Sayan (2011), MEB Halk Eğitim Merkezlerinde verilen bağlama eğitimlerinin mevcut planlarını değerlendirmiştir. Yazar, bu kursların akademik yeterlilikten uzaklaştığını ve daha sistematik, hedefe yönelik bir yapı kazanması gerektiğini savunmaktadır. Tezde, yaygın eğitim ile akademik eğitim kurumları karşılaştırılmış, ayrıca bağlama çalgısının tarihsel gelişimi ve eğitimdeki rolü detaylandırılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında daha etkili bir müfredat modeli önerilmiştir.

Turgut (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, halk eğitim merkezlerinde bağlama eğitimi alan kursiyerlerin memnuniyet düzeyleri belirlenmiştir. Çalışmada, katılımcıların yaş, cinsiyet gibi demografik özellikleri de analiz kapsamına alınmıştır. Araştırma kapsamında kursiyerlere; öğretmenin mesleki yeterliliği, alınan eğitimin genel memnuniyet düzeyi, bağlama eğitimi sürecinde sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenip düzenlenmediği ile bu eğitimin bireysel ihtiyaçlara ne ölçüde karşılık verdiğine yönelik sorular yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda; kadın bireylerin bağlama kurslarına katılımının teşvik edilmesi, her yaş grubundan bireyin kurslara erişiminin sağlanması, kurs içerik ve planlarının çevresel ihtiyaç ve ilgiye göre düzenlenmesi önerilmiştir. Ayrıca, halk eğitim merkezlerinde

görev yapan öğretmenlerin, üniversitelerin ilgili bölümleriyle iş birliği içerisinde çalışmalar yürütmesinin faydalı olacağı sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmada elde edilen bulgular, bağlama eğitiminde teknik ve müzikal becerilerin geliştirilmesinde öğretmenin kullandığı yöntemlerin belirleyici olduğunu göstermektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı, bağlama öğrenme sürecinde sistematik bir yöntemin olmayışının süreci uzattığını ifade etmiştir. Bu sonuç, Özata'nın (2019) Programlı Öğretim Modeli'ne ilişkin tespitleriyle benzerlik göstermektedir. Özata'nın çalışmasında bu model, özellikle tezene vuruşları, parmak pozisyonları ve müzikal akıcılık gibi teknik ve estetik unsurlar üzerinde olumlu bir etki yaratmıştır. Ancak mevcut araştırmada dikkat çeken nokta, programlı bir yöntem önerisinden ziyade, öğretmenlerin bireysel tercihleri doğrultusunda farklı yaklaşımları uygulaması olmuştur. Dolayısıyla Özata'nın sistematik bir modelin faydalarını ortaya koyan bulguları, halk eğitim merkezlerinde standart bir öğretim yaklaşımı eksikliğinin daha da görünür hale gelmesine katkı sağlamaktadır.

Koç (2020) "Bağlama Öğretimi ile Suzuki Keman Öğretiminin Yöntem Bakımından Karşılaştırılması" başlıklı yüksek lisans tezi, Türkiye'deki bağlama eğitimi metotlarını, dünyaca kabul görmüş Suzuki Keman Öğretim Yöntemi ile karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Tez, bağlamanın tarihi, yapısı ve Türkiye'deki eğitim kurumlarındaki öğretim şekilleri ile Shinichi Suzuki'nin hayatını, müzik felsefesini ve anadili yaklaşımı gibi temel prensiplerini ele almaktadır. Yapılan literatür taraması sonucunda, her iki öğretim yönteminin benzerlik ve farklılıkları ortaya konarak, bağlama eğitiminin geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur. Bu alanda yapılan araştırmalar, Suzuki Yöntemi'nin, temel prensipleri korunarak Türk Halk Müziği ezgileriyle başlangıç bağlama eğitimine uygulanabildiğini ve çocukların anadillerini öğrendikleri gibi müziği de dinleyerek ve taklit ederek daha kolay öğrenebileceğini göstermektedir.

Gülaçar (2021) tarafından gerçekleştirilen bu araştırmada, Van ilindeki Halk Eğitim Merkezlerinde yürütülen bağlama derslerinde karşılaşılan sorunlar belirlenmiş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmiştir. Araştırma, nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin bir arada kullanıldığı karma yöntem ile yürütülmüştür. Çalışma

kapsamında 118 kursiyere memnuniyet anketi uygulanmış, ayrıca 11 usta öğretici ve 5 akademisyen ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nicel veriler SPSS programı ile analiz edilirken, nitel veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, kaynak eksikliği, yöntemsel farklılıklar ve haftalık ders süresinin yetersizliği gibi unsurların bağlama eğitiminin verimliliğini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu çalışma, halk eğitimi kapsamında yürütülen müzik eğitiminin uygulamadaki zorluklarını ortaya koyarak literatüre anlamlı katkılar sunmaktadır.

Özata ve Kalyoncu (2024), tarafından hazırlanan bildiride, halk eğitim merkezlerinde yürütülen bağlama eğitiminin hem kültürel hem pedagojik bağlamda ele alındığı görülmektedir. Bağlama kurslarında uygulanan öğretim süreçlerinin çoğunlukla geleneksel yöntemlere dayandığı; yani dinleyerek öğrenme, tekrar ve taklit gibi ustalık temelli yaklaşımların hâkim olduğu ifade edilmiştir. Eğitimcilerin büyük çoğunluğunun müzik eğitimi alanında yükseköğretim mezunu olduğu belirtilmiş, ancak buna rağmen nota temelli öğretim yerine ezgi merkezli bir yaklaşımın öne çıktığı vurgulanmıştır. Bu durum, halk müziği icrasının yazılı müzikten çok sözlü gelenek üzerinden şekillendiğini göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde verilen bağlama eğitimini, didaktik ve kültürel açılardan analiz etmiştir. Bildiride, bağlama kurs programlarının yapısal unsurları (amaçlar, kazanımlar, yöntemler, içerikler) incelenmiş ve özellikle yöresel tavır öğretimi gibi kültürel kodların programlarda yeterince temsil edilmediği sonucuna varılmıştır. Kurs programlarında nota öğretimi, ölçüler ve tartım kalıpları gibi teknik konular detaylandırılrsa da, halk müziğinin doğal icra pratiklerine ve repertuvar çeşitliliğine yeterince yer verilmediği belirtilmiştir. Bu bağlamda, bağlama eğitiminin sadece teknik becerilerle sınırlı kalmaması, aynı zamanda kültürel aktarımı da önceleyen bir yapı kazanması gerektiği vurgulanmaktadır.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler, katılımcılarla yapılan görüşmeler yoluyla toplanmış ve bu görüşmeler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Bitlis İl Merkezi ile Tatvan, Ahlat ve Adilcevaz ilçelerinde faaliyet gösteren Halk Eğitim Merkezlerinde bağlama eğitimi sürecindeki durumları incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırma, bireylerin algılarını ve yaşantılarını doğal bağlamı içinde, bütüncül ve gerçekçi bir biçimde incelemeyi amaçlayan bir süreçtir. Bu tür araştırmalarda; gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılarak, olguların derinlemesine anlaşılması hedeflenir (Yıldırım ve Şimşek 2008:39). Bu doğrultuda araştırmada durum çalışması deseninden faydalanılmıştır. Durum çalışması, bir ya da birden fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun veya belirli bir sistemin kapsamlı ve ayrıntılı bir biçimde incelendiği nitel bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, ele alınan olgunun belirli bir zaman ve mekâna bağlı olarak derinlemesine analiz edilmesini ve bu bağlamda özgün bir şekilde tanımlanmasını amaçlar. (Büyüköztürk vd. 2010:260). Ayrıca araştırma, mevcut durumu olduğu gibi ortaya koymaya yönelik olduğu için betimsel tarama modeli kapsamında da değerlendirilmiştir.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen varlığını sürdüren bir durumu olduğu şekliyle betimlemeye yönelik bir araştırma yöntemidir. Bu modelde, incelenen olguya herhangi bir müdahalede bulunmaksızın mevcut durum ortaya konmaya çalışılır. (Tarkun, 2000:29).

1. Büyük bir topluluğun bir konuyla ilgili görüşlerinin ya da özelliklerin (inanç, bilgi, kaygı, tutum, vb.) betimlenmesi için, topluluğu temsil edebilecek insanlardan oluşan bir parçası seçilir. Evrende örneklemin seçilmesi.

2. Araştırma için ihtiyaç duyulan verileri toplama süreci, veri kaynakları olan kişilere yöneltilen sorulara verilen cevaplara dayanır.

3. Veriler, özelliği betimlenecek topluluğun her bir bireyinden değil, bu topluluğu temsil eden bir parçasından, yani örneklemden toplanır (Büyüköztürk vd.2010:177).

4.2. Çalışma Grubu Ve Katılımcılar

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Bitlis iline bağlı Tatvan, Ahlat ve Adilcevaz ilçelerinde bulunan Halk Eğitim Merkezlerinde bağlama eğitimi veren toplam 7 eğitmen oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemi, araştırmacının erişiminin kolay olduğu ve veri toplama sürecine hızlı şekilde katkı sağlayabilecek bireyleri kapsar (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Eğitmenler arasında müzik eğitimi geçmişi açısından çeşitlilik gözlemlenmiştir. Bazı eğitmenlerin Güzel Sanatlar Fakültesi veya Eğitim Fakültesi gibi müzik eğitimi programlarından mezun oldukları, bazılarının ise formal bir müzik eğitimi almadıkları belirlenmiştir. Bu durum, araştırmacı tarafından önceden planlanmamış olup, veri analizi sürecinde doğal olarak ortaya çıkan bir kategori olarak değerlendirilmiştir. Etik kurallar çerçevesinde, katılımcıların demografik bilgileri kodlanmış ve kimliklerinin gizliliği sağlanarak çalışmaya dâhil edilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, gözlem ve görüşme teknikleri aracılığıyla elde edilmiştir. Eğitmenlerin kendi görüş ve deneyimlerine dayalı ifadeleri doğrultusunda, çalışma kapsamında eğitmen görüşlerine dayalı veriler kullanılmıştır. Veriler, eğitmenlerin görev yaptığı halk eğitim merkezleri ve ilgili kurumlardaki yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Eğitmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmeden önce, 04.10.2024 tarihinde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Başkanlığı'na başvuru yapılmıştır. Başvuru sonucunda 30.10.2024-26005 tarihli ve sayılı evrak ile etik kurul onayı alınmıştır (Bkz. EK-1). Ayrıca 07.11.2024

tarhinde internet üzerinden Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma Uygulama İzinleri uygulamasından; Bitlis İl Milli Eğitim M¼d¼rl¼đ¼ Strateji Geliştirme Daire M¼d¼rl¼đ¼'ne başvuru yapılmış olup; 13.11.2024 tarihinde 2024.004987.1 sayılı evrak numarası ile izin onaylanmıştır (Bkz. EK-2). Eğitimciler E1, E2 ve E3 şeklinde kodlar verilmiş olup bu kısaltmalar “eğitmen” ifadesini temsil etmektedir. Görüşme sorularında araştırmacı ise “Arş” şeklinde kodlanmıştır ve bu kısaltma da “araştırmacı” ifadesini temsil etmektedir. Görüşmeler yaklaşık 25–30 dakika sürm¼ř; sesli ve görünt¼l¼ olarak kayıt altına alındıktan sonra yazıya aktarılmış ve betimsel analiz için hazır hâle getirilmiştir. Veri toplama süreci yaklaşık bir hafta sürm¼ř, katılımcılara toplam 15 adet yapılandırılmış soru yöneltilmiştir.

4.4. Yapılandırılmış Görüşme

Bu yöntemde araştırmacı, önceden belirlenmiş bir sıraya göre yapılandırılmış sorular kullanır. Bu yaklaşım, verilerin hızlı şekilde kodlanmasını ve analiz edilmesini kolaylaştırırken, elde edilen bulguların araştırmanın genel kapsamıyla karşılaştırılmasına da olanak tanır. Görüşmeler sırasında, kaynak kişi sorulara doğrudan yanıt verebildiği için, kendi kendine uygulanan anketlere kıyasla daha esnek bir etkileşim imkânı sunar. Ancak bu yapılandırılmış format, görüşmecinin esneklik alanını sınırlandırabilir ve görüşme sırasında ortaya çıkabilecek yeni ilgi alanlarının derinleştirilmesine engel olabilir (Büyüköztürk vd.2016:154).

4.5. Verilen Analizi

Görüşme formu hazırlanırken araştırmanın alt problemlerine uygun sorular seçilmiş, doğrudan çalışma kapsamıyla ilişkili olmayan sorular analiz sürecine dahil edilmemiştir. Toplanan veriler, görüşmelerin yazıya dök¼lmesi yoluyla çözümlenmiş ve katılımcıların gizliliği gözetilerek her birine kod atanmıştır. Analiz sonucunda, alt problemlere ilişkin verilerin genel eğilimleri betimleyici bir yaklaşımla sunulmuş ve katılımcılardan alınan örnek ifadeler, betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır.

5. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde görüşme yapılan 7 eğitim elemanına yöneltilen sorulara cevap aranmıştır. Bu bağlamda belirlenen alt problemler içerisinde verilen cevaplar değerlendirilmiştir. Bununla ilgili bulgular ve yorumlar bu araştırmada yer almaktadır.

5.1. Bağlamanın Fiziksel Boyutuyla İlgili Bulgular

Eğitmenlerin ifadeleri, bağlamanın fiziksel özelliklerinin çalgı eğitimini doğrudan etkilediğini göstermektedir. E3 ve E6 kodlu eğitmenler, sağ ve sol el tekniklerinin uygulanmasında zorluk yaşandığını belirtmiş; E1, E4, E5, E6 ve E7 kodlu eğitmenler ise özellikle çocuk yaş grubunda, bağlamanın tekne boyutunun anatomik yapıya uygun olmamasının çalgıyı kavrama, tutuş ve icra sırasında denge kurma güçlüğü gibi sorunlara yol açtığını vurgulamışlardır. Bazı eğitmenler (E6 ve E7), bu durumu çözmek amacıyla cura veya cura boyutuna yakın ölçülerde bağlamaları tercih ettiklerini aktarmışlardır.

Katılımcıların çoğunluğu özellikle çocuk yaş grubunda tekne boyutunun anatomik yapıya uyumsuzluk gösterdiğini belirtmiş; bu nedenle tutuş, kavrama ve denge sağlamada zorluk yaşandığını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar ise bu güçlükleri azaltmak amacıyla küçük boyutlu bağlamaları veya cura kullanımını tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Bulguyla ilgili soruya verilen yanıtlardan seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur.

E5: “Genellikle bağlamaların boyutları çocukların fiziksel boyutlarına göre olmuyor genellikle 40 - 41 cm tekne oluyor. Bundan dolayı sorun yaşıyoruz. Solak olan öğrencilerde problem yaşıyoruz. Zaten halk eğitim merkezlerine bu konuda bütçe verilmiyor. ”

E4: “Evet karşılaşıyoruz, farklı enstrümanlar kullanmaya başlıyoruz. Mesela 10 yaşında çocuk geliyor. 40 ve 42 tekne bağlamayı dizinin üstünde tutamıyor. Bu sefer cura eğitimi veriyoruz. Kısa sap bağlama eğitimi veriyoruz, tasvip etmiyoruz. Çocuğun babası geliyor, hocam çok istekli küçük bir bağlama alalım, diyor. İşte o küçük bir bağlama değil, cura.. ”

5.2. Makam ve Usul Sıralamasına Göre Uygulamalara Dair Bulgular

Eğitmenler, bağlama eğitiminde farklı makam ve usullere yer verdiklerini belirtmişlerdir. Tüm katılımcılar Uşşak, Kürdi ve Hicaz makamlarını tercih ettiklerini; özellikle uşşak ve hüseyini makamlarının giriş seviyesinde öğretildiğini ifade etmişlerdir. Usul tercihlerinde E1, E2 ve E3 kodlu eğitmenler temel 2/4 ve 4/4 usullerle başladıklarını; E1, E3, E4, E5 ve E6 kodlu eğitmenler ise zaman zaman 5/8, 7/8, 9/8 gibi bileşik usullere yer verdiklerini aktarmışlardır.

Katılımcıların tamamı, bağlama eğitiminde farklı makam ve usullere yer verdiklerini belirtmişlerdir. Çoğunlukla Uşşak, Kürdi ve Hicaz makamlarının tercih edildiği, özellikle başlangıç düzeyinde Uşşak ve Hüseyinî makamlarının öğretildiği ifade edilmiştir. Usul seçiminde temel olarak 2/4 ve 4/4 yapılarının öne çıktığı; bazı katılımcıların ise zaman zaman 5/8, 7/8 ve 9/8 gibi bileşik usulleri de derslerde kullandıkları dile getirilmiştir.

Bulguyla ilgili soruya verilen yanıtlardan seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur.

E2: “Makamsal sıralamam, Uşşak, Hüseyini , Kürdi , ve Hicaz Makamı oluyor. Usul sıralamam , 4/4 veya 2/4 ile başlıyorum. Aksak ritimlere uzun bir süre sonra geçiyorum. ”

E1: “Şöyle söyleyeyim, bildiğiniz gibi halk eğitim üzerinde açtığımız müfredat var. Halk eğitim üzerinden bir eğitim veriyoruz. Çocuklara vereceğimiz programı çıkartıyoruz. Burada müziğin tamamını gösteremiyoruz. Sadece bağlama üzerindeki işlevlerde, makamlarda. Mesela Uşşak Makamı, Hicaz Makamı, Muhayyer Makamı’nı gösteriyoruz. Sıralama şu şekilde; Uşşak Makamı, Muhayyer Makamı, Nihavent Makamı ve Hicaz Makamı’nı öğretiyorum. Genellikle 4/4 veya 2/4 usule ile başlıyoruz. Ama ağırlıklı olarak 4/4 ile başlıyoruz. 4/4, 2/4, 5/8,6/8. 7/8 veya 9/8 mertebelere zaman kalırsa geçiyoruz. Bazen kar tatilleri oluyor, zaman yeterli olursa öğrencide elverişli olursa bu usulleri de öğretiyoruz. ”

E3: “Makam sırasında önce Kürdi’den başlıyorum ben. Alt telde mi-fa orta telde La-si bemol denk geldiğinden dolayı Kürdi ile başlıyoruz, usul olarak da 2/4 veya 4/4, hangisi o ara denk gelirse. Genelde 4/4 ile başlıyoruz. Daha sonra Uşşak, Hüseyini, si bemol 2 fa diyez 3 kullandığımız eserlere geçiyoruz. Daha sonrasında Hicaz’a geçiş yapıyoruz. Kürdi, Uşşak, Hüseyini, Hicaz usul sırası olarak 4/4, 2/4 daha sonrasında 5/8 görüyoruz yani 7/8 çoğu zaman öğretemiyorum çocuklara. Bizim yöreye hani ait ritim yapısı uygun değil çocukların bildiği o. Ritim yapısında eser hemen hemen hiç denk gelmiyor. Bazen de 9/8 denk geliyor. Kürdi eseri öğretmem 2 haftayı buluyor. 2 haftada 1 eseri

hallediyoruz, Uşşak'a geçtiğimizde hemen ertesi haftasından arkadaşlar si bemol parmağını bir öteye alıyoruz. Si bemol 2 fa yı bir öteye alıyoruz fa diyez3 diyerek yeni bir makama geçiyoruz. Birleşik usullere minimum 10 eser çaldıktan sonra geçiyoruz. Geçiş süreci öğrenci potansiyeline göre değişiyor. Bende 2 grup var iyi grup ve kötü grup iyi grupta 5,6 eser çaldık 2,5 3 ay oldu diğer grup 3 aydır sadece başta bahsettiğim basit eserlerden hayla devam ediyoruz. O yüzden değişkenlik gösteriyor hani. İyi bir grup ise ortalama 16 hafta sonra geçiyoruz. ”

E6: *“Önce makam sıralamam Uşşak parçayla başlıyoruz. Kürdi'ye geçiyoruz, ondan sonra Hicaz'a geçiyoruz, ondan sonra Nihavent Makamı'na geçiyoruz. Zaten orada kursumuz bitiyor. Genellikle 2/4 lüklerle başlıyorum. 4/4 aşırma var, biliyorsunuz 6/8 yani, 2/4 4/4/6/8 başkada gitmez. Bunun kurs sürelerinin 1 yıllık olması lazım. ”*

5.3. Kurs Modül Süreleri İle İlgili Bulgular

Eğitmenler arasında, bağlama eğitiminde uygulanan modül sürelerine ilişkin farklı görüşler ortaya çıkmıştır. E1, E2 ve E3 kodlu eğitmenler, 300 saatlik modül süresini yeterli bulduklarını belirtirken; E4, E5, E6 ve E7 kodlu eğitmenler, bu sürenin kursiyerlerin yeterli düzeye ulaşmaları açısından yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında, 180 saatlik bozuk/kara düzen modülüne dair eğitmenler tarafından kesin bir değerlendirme sunulmamıştır.

Katılımcılar, bağlama eğitiminde uygulanan modül sürelerine ilişkin farklı görüşler bildirmişlerdir. Bazı katılımcılar 300 saatlik modül süresini yeterli bulduklarını ifade ederken; diğer katılımcılar bu sürenin kursiyerlerin istenen düzeye ulaşmaları açısından yetersiz kaldığını belirtmişlerdir. Ayrıca 180 saatlik bozuk/kara düzen modülü hakkında net bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.

Bulguyla ilgili soruya verilen yanıtlardan seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur.

E6: *“Modüller alışagelmış. Hep kalıp üzerinden gidiyor. O kalıplara göre gitsen bir şey öğretemezsin. Mesela halk eğitim modüllerinde bozuk düzen modülü var bazı tartımlarda öğrenciler çok zorlanabiliyor tavırlarda mesela ben diyorum ki bozuk düzen yerine yaş büyüklüğü itibariyle bağlama kararıyla açalım, direktmeyin yani, illaki o bozuk düzeni çalmakta önce bir başlayalım bakalım hangisini yapabiliyorlarsa. O şekilde başlayalım. Ben bugüne kadar hep bağlama kararı açtım. Mesela 15 öğrenciden rahat 10 tanesinden sonuç alabiliyorum. Bağlama düzeni modülünde bir eksiklik yok, uygun. Modül saati bence yeterli değil. ”*

E7: “Evet, var. Modül tam olarak tanımlanmamış. Mesela nasıl tanımlanmamış? Eksik bölgelerin veya eksik olan şarkıların, tavrıların, usullerin yerleri bana göre ben öyle keşfettim, ben öyle bildim. Mesela bir zeybek usulüne zeybek tavrına en sonlarda rastlanmıştır. Bu benim eksik gördüğüm bir yer, daha çok olması gerekiyor. Ayrıca modülde bağlamanın duruşu, tutuşu detaylı olarak anlatılmış. 300 saatlik bir modül(3 aylık) gerçekten yeterli değil. ”

E4: “Eksik gördüğüm yer, her yer. O modülleri işleyerek verimli bir eğitim alınacağını düşünmüyorum. Yeterli değil abartılmış mesela sol anahtarını bilmeyen öğrenciye makamlar arasında geçişi öğretemeye çalışıyoruz. Saati de yeterli değil. ”

5.4. Temel Müzik teorisi ve Bağlama Eğitiminde Kullanılan Tartım Kalıpları İle İlgili Bulgular

Eğitmenlerin büyük çoğunluğu (E1, E2, E3, E4, E5, E7), bağlama eğitiminde temel müzik teorisi kapsamında nota değerlerinin ve tartım kalıplarının öğretimine yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, nota okuma, nota süreleri ve basit ritim kalıpları gibi kavramların öğretildiği belirtilmiştir. E6 kodlu eğitmen ise bu konulara yalnızca sınırlı düzeyde değindiklerini, öğretim sürecinde ağırlığı başka yönlerle verdiklerini belirtmiştir.

Eğitmenlerin büyük çoğunluğu, bağlama eğitiminde temel müzik teorisi kapsamında nota değerleri ve tartım kalıplarının öğretimine yer verdiklerini ifade etmiştir. Bu kapsamda, nota okuma, nota süreleri ve basit ritim kalıplarının öğretildiği belirtilmiştir. Bazı katılımcılar ise bu konulara sınırlı düzeyde değindiklerini, öğretim sürecinde farklı yönlerle ağırlık verdiklerini aktarmışlardır.

Bulguyla ilgili soruya verilen yanıtlardan seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur.

E7: “İlk olarak la notası ile başlayıp hangi perdede hangi parmak olduğunu anlatıyoruz. Ben de ilk olarak Ankara tartımını öğrendim. Ankara tartımı ile başlayıp daha sonra Karaman tartımıyla devam ettim. Daha sonra hepsi ve Van diye de bitirdim. ”

E3: “Başlarken tel numaralarına göre yani boş tellere göre nota isimlerini öğreniyorlar re-sol-la, daha sonra mi-fa-sol notalarını, buna ekleyerek devam ediyoruz. Ama ilk etap bazen 1 - 2 hafta, bazen de 3 haftayı buluyor. Sadece re-mi-fa alt telde. 1 Vuruşluk tartım kalıbıyla başlıyoruz. Van - Tatvan kimi zaman öğrencinin potansiyeline göre, mesela öğrenci seviyelerine göre ayırıyoruz. İster istemez bazen Gelibolu'yu daha sonra Ankara ve Karaman'ı işliyoruz. Bazen de Ankara Karamanı

işleyip Gelibolu'ya geçebiliyoruz. Tartım sıralaması normal bir düzende Van-Tatvan-Ankara-Gelibolu şeklinde oluyor. Diğer tartımları eser içerisinde gösteriyorum. Muğla teraziye gösteriyoruz. Gelibolu mızrap yönü ve süre bakımından diğerlerine eş değer olduğu için, eşit bir süre olduğu için daha erken geçiyorum. Zor olduğu için değil. Gelibolu vuruş yönü aşağı yukarı olduğu için öğrenci bunu rahat bir şekilde yapabiliyor. Mesela Ankara tartımında aşağı - aşağı yukarı olduğu için öğrenci çok zorlanıyor. Daha sonra geçiyoruz. Terazinin vuruşuna en son yani yaklaşık 3-4 eser çaldıktan sonra geçiyoruz. ”

E2: “İlk olarak boş tel nereden ve portrede nereye denk geliyor? Çünkü boş tel üzerinden egzersiz yapmasını isterim. Birkaç ders boş teller ve hafif egzersizlerle başlarız. Kolaydan zora doğru mantığıyla alt teldeki mi, orta teldeki la, üst telde boş tel la ve 5. parmak do notasına basmayı öğretiyorum. Aynı zamanda portre üzerinde nereye denk geldiğini gösteriyoruz. Önce dörtlük nota yani Van sonra sekizlik nota İzmir, Ankara, Karaman ve Gelibolu bunları küme halinde öğretiyorum. ”

5.5. Öğretimde Kullanılan Materyaller, Yaklaşımlar ve Etüt/Dizi Çalışmaları İle İlgili Bulgular

Eğitmenlerin arasında öğretim sürecinde kullanılan materyal ve yöntemlere ilişkin çeşitli farklılıklar gözlemlenmiştir. E2, E3 ve E5 kodlu eğitimciler, çeşitli metot kitaplarından özellikle repertuar bölümlerinden faydalandıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın E1, E4 ve E7 kodlu katılımcılar, herhangi bir kaynak kitap kullanmadıklarını, öğretim sürecini tamamen kendi deneyimlerine ve hazırladıkları içeriklere dayandırdıklarını ifade etmişlerdir. Tüm katılımcılar, ağırlıklı olarak gösterip yaptırma yöntemini tercih ettiklerini vurgulamışlardır. Ayrıca E2 kodlu eğitimci, nota eğitimi eşliğinde çalgı öğretimi yapmayı benimsediğini ifade etmiştir.

Bu bulgulara ek olarak, bazı eğitimciler bağlama öğretiminde çeşitli etüt ve dizi çalışmalarından yararlandıklarını ifade etmişlerdir. E1, E2, E4, E5 ve E7 kodlu katılımcılar dizi çalışmaları uyguladıklarını belirtmiş; buna karşın E3 ve E6 bu tür çalışmalara yer vermediklerini ifade etmiştir.

Makamsal etüt kullanımı konusunda da farklılıklar dikkat çekmektedir. E1, E2, E3, E4, E5 ve E7 kodlu katılımcılar bu tür etütlerden faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Buna karşılık E4 ve E6 kodlu eğitimciler, makamsal etütlere yer vermediklerini belirtmiştir. Ayrıca E3, E5 ve E6, sadece basit etütlerden faydalandıklarını; örneğin (Tiz La, Si bemol Fa, natürel, mi perdelerinde 1, 2, 3 ve 4

parmakları) geliştirmeyi belirtirken, E4 kodlu eğitimci herhangi bir etüt çalışması yapmadığını açıkça ifade etmiştir.

Katılımcıların ifadeleri, bağlama öğretiminde materyal ve yöntem kullanımında çeşitlilik bulunduğunu göstermektedir. Bazı eğitimci çeşitli metot kitaplarının özellikle repertuar bölümlerinden yararlandıklarını; bazıları ise herhangi bir kaynak kitap kullanmadan, kendi deneyim ve hazırladıkları içeriklerle ders sürecini yürüttüklerini belirtmiştir. Öğretim yöntemleri açısından bakıldığında, tüm eğitimcilerin gösterip yaptırma yöntemini kullandıkları; ayrıca nota eğitimi eşliğinde çalgı öğretimi yapan yaklaşımların da bulunduğu ifade edilmiştir. Etüt ve dizi çalışmalarında da farklılıklar göze çarpmaktadır. Bazı katılımcılar makamsal ve teknik etütleri derslerine dâhil ettiklerini aktarırken; bazıları yalnızca basit alıştırmalara yer verdiklerini veya etüt çalışması yapmadıklarını belirtmiştir.

Bulguya ilgili soruya verilen yanıtlardan seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

E4: “Ben daha çok kulaktan olmasını istiyorum. Şu anki eğitim sisteminde öğrencilerin çoğu temel müzik eğitiminden eksik geldiği için çok verimli olamıyor. Öğrencinin önünde nota olacak ki çalsın. Ben bağlama çalan insanı şöyle tanımlamak istiyorum; duyduğunu çalabilmek doğru veya yanlış. Onu ifade edebilmesini istiyorum ben. İşte notada çok başarılı olamadığımız için ben verdiğim eğitimi genelde nota kısmını ve tartım kısmını geçtikten sonra kulaktan öğretmeye başlıyorum gösterip yaptırmayla. ”

E3: “Öğretme yöntemimiz uygulamalı bir çalgı aleti olduğu için gösterip yaptırma, bireysel çalışma, onun dışında anlatım ilk başta oluyor sadece. Onun dışında gösterip yaptırma oluyor. ”

E1: “Tabii ki 2 oktav üzerinde çocuklara anlatım yapıyoruz. Mesela bas tiz, orta tel, kısa sapta bildiğiniz gibi üst telden başlıyoruz, la karara geldiğimiz zaman la karar, altta kara düzen çaldığımız zaman diğer bir oktav olduğunu çocuklara anlatıyoruz. Genellikle Uşşak Makamı’nda diziler çalışıyoruz. 5/8, 4/4, 2/4 usullerde genellikle Uşşak perdesinde öğretiyoruz. 6/8’likte ise Hicaz Makamı’nda dizi çalışmaları yapıyoruz. ”

E2: “Evet. Öğrenciyi çok zorlamadan, öğrenciyi bir türkünün makamsal yapısının içeriğinde, ama makama derinlemesine inmeden yüzeysel anlatıyorum. Mesela Bitlis’te Beş Minare’yi parmaklarını gösterip yaparak diyorum ki bu dizidir bir gamdır Hicaz gamıdır. Sorgulama ve uygulama yöntemi ile bir öğretim tarzım var. Aynı zamanda solfejini de öğretiyorum. ”

“E3: Arif Sağ ve Erdal Erzincan’ın metodundan kısmen yararlanıyorum. Çünkü zor bir metod olduğu için öğrencilere çok fazla zor geliyor başlangıç aşamasında. 7,8’lik etüdü oradan alıyorum. Onun dışında birkaç tane kendi yazdığım var. İşte duruma göre hangi parmakta sıkıntı yaşıyorsa kendim egzersiz yazıyorum. Ezgi ve eser seçimini öğrencinin isteğine göre devam ediyoruz. Başlangıç seviyesinde 10 eser var. 10 eseri çaldıktan sonra öğrencilerin isteğine göre devam ediyoruz. Örnek olarak Uzun ince bir yoldayım, bahçalarda mor beni yeşil çınar, şafak türküsü.”

E1: “Hayır kullanmıyorum, kendi yöntemimi kullanıyorum. ”

5.6. Yöresel ve Basit Düzeyde Eser Seçimi Sürecine Dair Repertuvar Bulguları

Eğitmenlerin tamamı, bağlama eğitiminde yöresel repertuarın kullanımına önem verdiklerini belirtmiştir. E1, E2, E3, E4, E6 ve E7 kodlu eğitmenler, Bitlis yöresine ait türkülerı sıklıkla kullandıklarını; özellikle “Bitlis’te Beş Minare”, “Bitlis’in Önünde Bağlar”, “Süphan Dağının Eteğini”, “Süphan Dağı”, “Ahlat’ın Önünde Küçük İskele”, “Ahlat’ın Başındayım” ve “Dideban Dağındayım” gibi eserlerin sık tercih edildiğini ifade etmişlerdir. Bu eserler aracılığıyla hem yöresel kültürün aktarımı sağlanmakta hem de öğrencilerin müziğe olan ilgisi artırılmaktadır. Ayrıca E1, E2, E3, E5 ve E6 kodlu katılımcılar, öğretime genellikle “Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var”, “Maçka Yolları”, “Temir Ağa” gibi basit yapıllı eserlerle başladıklarını belirtmişlerdir. E1, E2 ve E4 kodlu eğitmenler, zamanla repertuar çeşitliliğini artırdıklarını da ifade etmişlerdir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu, bağlama eğitiminde yöresel eserlere önem verdiklerini ifade etmiştir. Bitlis yöresine ait türküler farklı eğitmenler tarafından sıkça tercih edildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bazı eğitmenler, öğretime basit yapıllı eserlerle başladıklarını, ilerleyen süreçte ise repertuarı çeşitlendirdiklerini dile getirmiştir.

Bulguyla ilgili soruya verilen yanıtlardan seçilen örnekler aşağıda sunulmuştur:

E7: “Şimdi bulunduğumuz yöreye hitap eden, yani Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu yöresine ait türkülerimiz ile başlayıp daha sonra TRT repertuarında olan türkülerimiz ile devam ediyoruz. Hicaz Makamı’nda olan Bitlis’te Beş Minare’yi öğretiyorum. İlk basit ezgimiz Uşşak Makamı’nda olan Gelin Ayşem ile başlıyorum. Didebanın Dağındayım ile devam ediyoruz. ”

E1: “Şöyle söyleyeyim; Mesela hicaz perdesi do diyez perdesine geldiğimiz zaman çocuklar 3. parmağını kullanmaları için Bitlis yöresine ait “Bitlis’te Beş Minare ” eserimiz var. Genellikle kapanışlarda do diyez olarak öğrettiğimiz 6. 7. 5. parçayı değiştiriyor, ezgiden ezgiye bunları kalıp olarak gösteriyoruz. Usul ve esaslarda bildiğiniz gibi 6/8’lik vuruşlarımız var. 5/8’lik vuruşlarımız var. Çocuklara da ezgiden ezgiye göre vuruş tekniklerini tartımları gösteriyoruz. 6. haftada veya 10. haftada bu eseri öğretmekteyiz. ”

E5: “Genellikle metodlardaki ilk başlardaki 2/4’lük eserler ile başlıyorum. Örnek olarak: Temirağa, Maçka Yolları, Karşıda Kuzu Görünür, bu şekilde kolaydan zora doğru gidiyoruz. ”

E6: “Sine Sine, Şu Metrisin Önü, Süt İçtim Dilim Yandı. Çok var ama şuan aklıma gelenler bunlar”

E3: “Gelin Ayşe’yi çalışıyoruz, Muallim var onu çalışıyoruz, Bilmem Şu Feleğin var, onu çalışıyoruz. Öğrenci zaten burada belirli bir seviyeyi yakaladığında pozisyonlarından, parmaklarından belli oluyor. Daha zor eserlere geçiyoruz. ”

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar sunulmakta, ilgili literatür ile karşılaştırmalı olarak tartışılmakta ve gelecekte yapılacak çalışmalara ya da uygulamalara yönelik öneriler geliştirilmektedir.

5.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Araştırmada “Bağlamanın Fiziksel Boyutu İle Kursiyerlerin Fiziksel Durumlarının Uyumu Nasıl Sağlanmaktadır ?” alt amacına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma sonuçlarına göre, bağlamanın fiziksel özelliklerinin çalgı eğitimini doğrudan etkilediği belirlenmiştir. Özellikle çocuk yaş grubunda, bağlamanın tekne boyutunun anatomik yapıya uygun olmaması; çalgıyı kavrama, doğru tutuş ve denge kurma konusunda çeşitli zorluklara yol açmaktadır. Ayrıca sağ ve sol el tekniklerinin uygulanmasında da fiziksel uyumsuzlukların güçlük oluşturduğu görülmektedir. Bazı eğitmenlerin bu sorunu azaltmak amacıyla cura veya küçük boyutlu bağlama tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar, bağlamanın fiziksel boyutunun çalgı eğitiminde önemli bir etken olduğunu ortaya koymakta ve literatürdeki bazı bulgularla örtüşmektedir. İkiz (2010) tarafından hazırlanan “İstanbul’da Yaygın Eğitimde Görülen Bağlama Öğretim Problemleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, bağlamanın tekne boyutu ve sap kalınlığının öğrenme sürecinde problem oluşturduğu belirtilmiştir. Özata (2019) ise “Başlangıç Düzeyi Bağlama Eğitiminde Programlı Öğretim Modelinin Çalma Performansına Etkisi: Halk Eğitim Merkezi Örneği” başlıklı doktora tezinde, bağlama eğitiminde oturuş ve duruş tekniklerinin önemini vurgulamıştır. Mevcut araştırmada ise çalgı aleti boyutunun kursiyerlerin fiziksel özellikleriyle uyumlu olmasının öğrenme sürecinde belirleyici bir unsur olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca İkiz (2010) ve Özata (2019) bulgularından farklı olarak, özellikle çocuk kursiyerlerde bağlamanın tekne boyutunun tutuş, denge ve icrada doğrudan problem yarattığı belirlenmiştir.

5.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Araştırmada “Makam ve Usul Yapılarının Öğretim Süreci Nasıl Ele Alınmaktadır?” alt amacına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre;

Araştırmada, tüm eğitimcilerin bağlama eğitiminde Hüseyini, Uşşak, Kürdi ve Hicaz gibi Geleneksel Türk Müziği makamlarını öğrettikleri belirlenmiştir. Öğretime genellikle Hüseyini ve Uşşak makamlarıyla başlanmakta, usul öğretiminde ise basit usullerden 2/4 ve 4/4, bileşik usullerden ise 5/8, 7/8 ve 9/8 kalıplarına yer verilmektedir. Farklı makam ve usullerin eğitim sürecine dâhil edilmesi, öğrencilerin hem melodik hem de ritmik açıdan daha geniş bir müzikal altyapı kazanmalarını desteklemektedir. Bununla birlikte, bu yapıların aktarılmasında kursiyerlerin hazırbulunuşluk düzeyi ve kurs süresi gibi unsurların belirleyici olduğu anlaşılmaktadır.

Elde edilen sonuçlar, literatürde bazı bulgularla örtüşmektedir. Özata ve Kalyoncu (2024) “*Halk Eğitim Merkezi ‘Bağlama Eğitimi’ Kurs Programlarının Çözümlemesi*” başlıklı Bildirilerinde makam ve usul yapılarının kurs programlarına göre aktarımı incelenmiştir. Kurs programlarında terimsel ve içeriksel farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Usul yapılarının aktarımında bağlama düzeni kurs programında “usul” olarak adlandırılmış olup; buna karşın bozuk/kara düzen bağlama eğitiminde “zaman” olarak adlandırıldığı ifade edilmiştir. Bağlama düzeni eğitiminde 2/4’lük 4/4’lük ölçülere değinilmediği; sadece 3/8, 5/8, 6/8, 7/8, 9/8, 10/8 ve 12/8’lik ölçülere ve tezene/mızrap vuruşlarına yer verildiği, buna karşın bozuk/kara düzen bağlama eğitiminde 10/8’lik ve 12/8’lik ölçülere yer verildiği aktarılmıştır. Makam aktarımında ise sib2 ve fa#3 arızalı seslerin öğretimde yer aldığı, bu nedenle yöresel ezgi zenginliklerine yönelik bir farkındalık oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Araştırma “Kurs Modül Süreleri Bağlama Eğitimi Açısından Nasıldır?” alt amacına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma sonuçlarına göre, tüm öğretmenler tarafından 300 saatlik Bağlama Düzeni kurs süresinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Öğretmenlerin Bağlama düzenine hâkim oldukları ve bu nedenle genellikle Bağlama Düzeni kursu açtıkları belirlenmiştir. Halk eğitim merkezlerinde yürütülen bağlama kurslarında çoğunlukla kısa sap bağlamaların temin edildiği görülmüştür. Bununla birlikte, 180 saatlik Bozuk/Kara Düzen kurs programına ilişkin herhangi bir veriye ulaşılamamıştır. Genel olarak kurs sürelerinin yetersiz olması, hem kursiyerlerin hem de öğretmenlerin hedeflenen kazanımlara ulaşmasını engelleyen bir unsur olarak öne çıkmıştır.

Elde edilen sonuçlar, literatürdeki bazı bulgularla örtüşmektedir. İkiz (2010) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde, kurs planı, program ve sürelerinin bağlama eğitiminin özelliklerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sayan (2011) ise “*Milli Eğitim Bakanlığı Halk Eğitim Merkezleri 100 Saatlik Temel Bağlama ve 150 Saatlik İleri Düzey Bağlama Kursunun Ünitelendirilmiş Yıllık Planının Değerlendirilmesi*” başlıklı yüksek lisans tezinde, 150 saatlik ileri düzey bağlama eğitimi ile 100 saatlik temel düzey bağlama eğitiminin yıllık planlarını incelemiş, çeşitli yetersizlikler belirlemiş ve temel müzik bilgisi, nota okuma (bona–solfej yapma), oturuş–duruş ve tutuş, ritimli ezgiler çalma gibi unsurları değerlendirerek çözüm önerileri sunmuştur. Ancak mevcut araştırma, Sayan (2011) çalışmasından farklı olarak 300 saatlik Bağlama Düzeni eğitimi ile 180 saatlik Bozuk/Kara Düzen bağlama eğitim kurs programının süresini incelemiştir. 150 saatlik ileri düzey ve 100 saatlik temel düzey bağlama eğitimleri günümüzde Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren kurslarda uygulanmakta olup, Halk Eğitim Merkezi kurs programlarından çıkarılmıştır. Gülaçar (2021) “*Halk Eğitim Merkezleri Bünyesinde Bağlama Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar: Van İli Örneği*” başlıklı yüksek lisans tezinde ise kurs sürelerinin yetersiz olduğunu ve sürenin daha uzun olması gerektiğini vurgulamıştır. Özata ve Kalyoncu (2024) bildirisinde ise kurslarda başlangıç, orta ve ileri düzeylerin oluşturulması önerilmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Araştırma “Temel Müzik teorisi ve Bağlama Eğitiminde aktarılan Tartım Kalıpları Uygulamaları nasıldır?” alt amacına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır Buna göre;

Araştırma bulgularına göre, bağlama eğitiminde temel müzik teorisinin önemli bir unsur olarak ele alındığı görülmektedir. Nota değerleri, süreler ve tartım kalıplarına yönelik öğretimin yaygın biçimde uygulandığı; bu sayede kursiyerlerin hem nota okuma becerilerinin hem de ritimsel algılarının gelişmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Ancak bazı durumlarda bu konulara sınırlı düzeyde yer verilmesi, uygulamalar arasında yaklaşım farklılıkları olduğunu ortaya koymakta; dolayısıyla müzik teorisi ve ritim öğretiminin bağlama eğitiminde her zaman aynı ölçüde önceliklendirilmediğini göstermektedir. Elde edilen sonuçlar, literatürdeki bazı bulgularla örtüşmektedir. İkiz (2010) ve Sayan (2011) yüksek lisans tez çalışmalarında nota eğitimi öğretim sürecinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Koç (2020) “*Bağlama Öğretimi İle Suzuki Keman Öğretiminin Yöntem Bakımından Karşılaştırılması*” başlıklı yüksek lisans tezinde nota eğitiminin bağlama eğitimi ile paralel olarak sürdürüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Gülaçar (2021), yüksek lisans tezinde katılımcıların teorik müzik eğitiminde nota ve solfej çalışmalarına yer verdiğini belirtmiştir. Özata ve Kalyoncu (2024) ise bildirisinde, kurs programlarında nota eğitimi ve tartım kalıplarının öğretime yer verildiğini; ancak öğretim önceliğinde sorunlar bulunduğunu tespit etmiştir.

5.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Araştırma “Bağlama Öğretiminde Kullanılan Materyaller, Yaklaşımlar ve Etüt/Dizi Çalışmaları Nasıl Uygulanmaktadır?” alt amacına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma bulgularına göre, bağlama eğitiminde kullanılan materyal ve yöntemler açısından belirgin bir çeşitlilik olduğu görülmektedir. Bazı öğretmenlerin farklı metot kitaplarından, özellikle repertuar bölümlerinden yararlandıkları; bazı öğretmenlerin ise herhangi bir kaynak kullanmadan süreci tamamen kendi deneyimlerine ve hazırladıkları içeriklere dayandırdıkları anlaşılmaktadır. Bununla

birlikte, tüm katılımcıların ortak noktasının “gösterip yaptırma” yöntemini tercih etmeleri, bağlama eğitiminde geleneksel yaklaşımın hâlen etkinliğini sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca, etüt ve dizi çalışmalarının uygulanışında da farklılıklar göze çarpmaktadır. Çoğu eğitmen bu çalışmalara yer verse de, bazıları yalnızca basit etütlerle sınırlı kalmış, bazıları ise hiç uygulama yapmamıştır. Bu durum, bağlama öğretiminde materyal ve yöntemlerin standardize edilmediğini, öğretim sürecinin büyük ölçüde eğitmenlerin tercih ve deneyimlerine bağlı olarak şekillendiğini göstermektedir.

Elde edilen sonuçlar, literatürdeki bazı bulgularla örtüşmektedir. İkiz (2010) yüksek lisans tezinde etüt, egzersiz, materyal ve kişisel metot uygulamalarına yer verilmiş olup, bu yönüyle mevcut araştırmayla benzerlik göstermektedir. Ancak bu çalışmada ortaya çıkan makamsal etüt ve dizi çalışmalarına ilişkin bulgular, İkiz’in çalışmasından farklılık arz etmektedir. Gülaçar (2021) yüksek lisans tezinde ise materyal, metot ve öğretim yaklaşımlarında “gösterip yaptırma” yönteminin öne çıktığı görülmüştür. Bu açıdan mevcut araştırmayla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte etüt, dizi ve makamsal etüt - dizi çalışmalarına ilişkin bulgular farklılık göstermektedir.

5.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Sonuç

Araştırma “Yöresel ve Basit Düzeyde Eser ve Repertuar Seçimi Süreci Nasıl Yürütülmektedir?” alt amacına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre;

Araştırma sonuçlarına göre, bağlama eğitiminde yöresel repertuara önem verildiği görülmüştür. Eğitmenler, özellikle Bitlis yöresine ait “Bitlis’te Beş Minare”, “Bitlis’in Önünde Bağlar”, “Süphan Dağının Eteğini”, “Süphan Dağı”, “Ahlat’ın Önünde Küçük İskele”, “Ahlat’ın Başındayım” ve “Dideban Dağındayım” gibi eserleri sıklıkla kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu eserlerin tercih edilmesi, yöresel kültürün aktarımına katkı sağlamakta ve kursiyerlerin müziğe olan ilgisini artırmaktadır. Ayrıca öğretime genellikle “Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var”, “Maçka Yolları” ve “Temir Ağa” gibi daha basit yapıları eserlerle başladığı, süreç ilerledikçe repertuar çeşitliliğinin artırıldığı ifade edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, literatürdeki bazı bulgularla örtüşmektedir.

Elde edilen sonuçlar, literatürde İkiz (2010) tarafından yapılan yüksek lisans tezindeki repertuar seçimine ilişkin bulgularla örtüşmektedir. Ancak yöresel eser seçimi açısından mevcut araştırma, İkiz (2010) çalışmasından farklılık göstermektedir.

5.7. Öneriler

- Bağlamanın fiziksel özelliklerinden kaynaklanan sorunların azaltılması için, özellikle çocuk yaş grubunda küçük boyutlu bağlamaların, çocukların fiziksel hazırbulunuşluk düzeyine göre seçilmesi daha uygun olacağı düşünülmektedir.
- Makam ve usul yapılarının öğretimine yönelik olarak, basit usullerden (2/4, 4/4) başlanarak daha bileşik usullere (5/8, 7/8, 9/8) kademeli geçiş yapılması öğrenme sürecine katkı sağlayabilir. Kurs süresi ve kursiyerlerin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınarak makam ve usul aktarımında farklı seviyelere uygun planlamalar yapılabilir.
- Kurs modül süreleri açısından, mevcut 300 saatlik bağlama düzeni kursunun daha verimli kullanılabilmesi için içeriklerin kademelere (başlangıç, orta ve ileri düzey) ayrılması düşünülebilir. Kurs sürelerinin artırılması, mevcut süre içerisinde hedef odaklı ve uygun içeriklerin düzenlenmesi ve uygulanması faydalı olabilir.
- Temel müzik teorisi ve tartım kalıpları ile ilgili olarak, nota ve tartım öğretiminde daha sistematik bir yaklaşım benimsenmesi öğrenme sürecini destekleyebilir. Müzik teorisinin tüm eğitimci tarafından benzer ölçüde vurgulanması, kursiyerler arasındaki seviye farklılıklarının azaltılmasına katkı sağlayabilir. Kurs bitiminden sonra kursiyer eğitime ihtiyaç duymadan, bireysel olarak eser ve etüt deşifre kabiliyetine sahip olunmasına imkân sağlayabilir.
- Materyaller, yaklaşımlar ve etüt/dizi çalışmalarına ilişkin olarak, farklı metot kitaplarının yanı sıra eğitimci tarafından kendi hazırladıkları içeriklerden yararlanılması süreci zenginleştirebilir. Etüt ve dizi çalışmalarının düzenli ve sistematik biçimde uygulanması, kursiyerlerin teknik gelişimlerini ve müzikal ilerlemelerini destekleyebilir.
- Yöresel ve basit düzeyde eser seçimine ilişkin olarak, yöresel eserlerin öğretilmesi kültürel aktarımı güçlendirebilir. Bunun yanında farklı bölgelerden

eserlerin eklenmesi, repertuarın çeşitlenmesine katkı sağlayabilir. Öğretime basit yapılı eserlerle başlanıp süreç içerisinde repertuarın kademeli olarak genişletilmesi, kursiyerlerin motivasyonunu ve müzikal gelişimini destekleyebilir.

- Bu araştırmanın yeniden ele alınması durumunda, yalnızca eğitmenlerin değil kursiyerlerin görüşlerinin de sürece dâhil edilmesi araştırmaya çift yönlü bir bakış açısı kazandırabilir.
- Benzer bir çalışmada daha fazla sayıda halk eğitim merkezinin incelenmesi, ulaşılan sonuçların kapsamını genişletebilir.
- Çalışmanın mevcut yapısında literatürle karşılaştırmalar kapsamlı biçimde yapılmıştır; ilerideki benzer araştırmalarda bu yöntemin sürdürülmesi faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, A. (2021). *Bağlama Eğitiminin Psikomotor Davranış Basamaklarına Göre Yapılandırılması*. (Doktora Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Acun, H. (2015). *Halk Eğitim Merkezi Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Beklentileri Ve Memnuniyet Düzeyleri (Kastamonu İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu: Okan Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Açar, Y. (2019). *Bağlama Eğitiminde Kullanılan Notasyonların Öğrencilerin Deşifre Başarısına Etkisi*. (Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alay, O. (2020). Sözlü Gelenek Öznesi Olarak Saz Şairi / Âşık / Halk Şairi Terimleri ve Karakteristik Özellikleri *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi* 5 (1), 91-104).
- Büyüköztürk, Ş., Çakma, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* Ankara: Pegem Akademi.
- Bozdemir, Z. (2009). *Yaygın Eğitim Sürecinde Yerel Yönetimlerin Rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Celeb, C. (2003). *Halk Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çolakoğlu, S.G. (2024). *Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Eğitimi'ndeki Temel Çalma Tekniklerini Kazandırma Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri (Doğu Karadeniz Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Trabzon Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Ersoy, E. (2009). *Türkiye'de uluslaşma sürecinde bir simge olarak bağlama*. Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı, Halk Müziğinde Çalgılar Uluslararası Sempozyumu Bildirileri. 268-278.

Geray, C. (2002). *Halk Eğitimi*. Ankara: İmaj Yayınevi

Gereken, S. E. (2020). Bağlama/Saz Çalgısı İle Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi. *Erzincan Üniversitesi Müzik ve Dans Dergisi*, 17, 391-411.

Gül, Ü. (2024). *Trt Türk Halk Müziği Repertuarında Bulunan Artvin Yöresine Ait Türkülerin Ritmik Ve Makamsal Açidan İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Gülaçar, M.F. (2021). Halk Eğitim Merkezi Bünyesindeki Bağlama Derslerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlar: Van İli Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Van. Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Haşhaş, S. (2017). Bağlama İcrasında Geleneksellik ve ‘Yenilikçilik’ Konuları Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 8 (1), 87-96.

Haşhaş, S. (2013). *Bağlama Eğitiminde Bağlama Tutuş, Mızrap (Tezene) Tutuş Vuruş Yönlerinin Yeri Ve Önemi Üzerine Bir İnceleme*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İkiz, A. (2010). *İstanbul’da Yaygın Eğitimde Görülen Bağlama Öğretim Problemleri*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Bilimler Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kınık, M. (2010). *Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Bağlama Dersi Başlangıç Düzeyine Yönelik Öğretim Programı Önerisi*. (Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kınık M. ‘‘Türk Halk Müziği Kültüründe Birleştirici Unsur Olarak Hüseyini Dizisi Ve Hüseyini Türküler ‘‘ *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16). 2011, 455-469.

- Kır, Y. (2023). *Halk Eğitim Merkezlerinde Müzik Eğitimi Alan Yetişkin Kursiyerler İçin Öğrenme Motivasyonu Ölçeği Geliştirme Çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koç, E.(2020). *Bağlama Öğretimi ile Suzuki Keman Öğretiminin Yöntem Bakımından Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği T.C. **Resmî Gazete**. 32694, 16 Ekim 2024.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği. **T.C. Resmî Gazete**, 30388, 11 Nisan 2018.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2016). *e-Yaygın kurs programları: Bağlama Düzeni*. e-Yaygın. <https://e-yaygin.meb.gov.tr/>.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *e-Yaygın kurs programları: Bozuk Düzen Bağlama*. e-Yaygın. <https://e-yaygin.meb.gov.tr/>.
- Özata, C. (2019). *Başlangıç Düzeyi Bağlama Eğitiminde ‘Programlı Öğretim Modeli’nin Çalma Performansına Etkisi: Halk Eğitim Merkezi Örneği*. (Doktora Tezi). Bolu: Bolu İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özata, N. (2021). *Bağlama Öğretiminde Bireysel Çalışma Alışkanlığının Geliştirilmesine Yönelik Bir Model Önerisi*. *Müzik ve Sahne Sanatları Dergisi*, 12(1), 115-130. doi: 10.31722/ejmd.1033395.
- Özata, C. ve Kalyoncu, N. (2024). Halk Eğitim Merkezi ‘Bağlama Eğitimi’ Kurs Programlarının Çözümlemesi. *10. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi: Müzik, oyun ve eğlence*. (224–240). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. ISBN: 978-975-17-5006-8.

- Öztürk, B.M. (2010). *Solfej Öğretim Yöntemlerinin Bando Okullar Komutanlığı 9. Sınıf Müziksel İşitme Okuma Ve Yazma Derslerinde Kullanılabilirliği*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdek, A. (2016). *1.Uluslararası Nida Tüfekçi Bağlama Sempozyumu*. In. A.koç. Günümüzde Bağlama Eğitiminde Görülen Problemler Ve Çözüm Önerileri (7-237). İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları
- Sayan, Ü. (2011). *Milli Eğitim Bakanlığı Halk Eğitim Merkezleri 100 Saatlik Temel Bağlama Ve 150 Saatlik İleri Düzey Bağlama Kursunun Ünitelendirilmiş Yıllık Planının Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turgut, H.G. (2018). *Halk Eğitim Merkezi Bağlama Eğitimi Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tarkun, E.T.(2000). Nitel Araştırmalar. *Öneri Dergisi*, 3,(14), 29-34.
- Türk, C. (1999). *Yaygın eğitim ve sürekli öğrenme*. Ankara: Eğitim Yayınevi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.
- Yıldız, A. (2021). Bağlama Eğitiminde Kullanılan Metot ve Çalışma Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme, *Türk Müzik ve Folklor Araştırmaları Dergisi*, 8(89), 1-15.
- Yıldız, E. (2023). *Farklı Bağlama Türlerinde Eğitim Veren Uzmanların Bağlama Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK-1 Etik Kurul Onay Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 30.10.2024-26005

	T.C. VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ YAYIN ETİK KURUL BAŞKANLIĞI ETİK KURUL KARARLARI
TOPLANTI TARİHİ: 23/10/2024 OTURUM SAYISI: 2024/22 TOPLANTIDA ALINAN KARAR SAYISI: 25	Sayfa: 07/25

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 23/10/2024 tarihinde saat 10.00'da Prof. Dr. Mehmet Şirin ÇINAR başkanlığında online yapmış olduğu toplantıda aşağıdaki karar/kararları almıştır:

KARAR NO 2024/22-07. Danışmanlığını, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet KINIK'ın yapmış olduğu, yüksek lisans öğrencisi Anıl Barış BAPİR'e ait, "Bitlis Yöresi Halk Eğitim Merkezleri Bütünyesinde Bağlama Eğitim Verilen Alanlarda Görülen Problemlerin İncelenmesi" adlı tez çalışmasında kullanılacak olan araçlar incelenmiş olup, söz konusu araçların ilgili kişilere uygulanmasında Sosyal ve Beşeri Etik Kuralları ve İlkeleri çerçevesinde herhangi bir sakınca olmadığına toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar verilmiştir.

	BAŞKAN Prof. Dr. Mehmet Şirin ÇINAR İlahiyat Fakültesi	
ÜYE Prof. Dr. Mehmet Zeki DUMAN Edebiyat Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Gülsen BAŞ Edebiyat Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Zafer KANBEROĞLU İktisadi ve İd. Bil. Fakültesi
ÜYE Prof. Dr. Zihni MEREY Eğitim Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Murat ÜNAL Eğitim Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Mehmet Akif ARVAS İktisadi ve İd. Bil. Fakültesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması: <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=4575&eD=BSN0RE3HCZ&eS=26005> adresinden yapılabilir.

EK- 2 Genel İzin Belgesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ARAŞTIRMA UYGULAMA İZNİ BELGESİ

Başvuru No: MEB.TT.2024.004987.01

T.C. Kimlik No: 28*****86

Adı Soyadı: ANIL BARIŞ BAPİR

Araştırmanın Adı: Bitlis Yöresi Halk Eğitim Merkezleri Bünyesinde Bağlama Eğitimi Verilen Alanlarda Görülen Problemlerin İncelenmesi

Araştırmanın Niteliği: Yüksek Lisans Tezi

Araştırmanın Örneklem / Çalışma Grubu: Usta Öğretici

Veri Toplama Aracının Başlığı: Eğitim Ve Kursiyerlere Yöneltilecek Sorular, Eğitimciye Ve Kursiyerlere Yöneltilecek Sorular

Araştırma Uygulama İzninin Kabul Tarihi: 13.11.2024

Araştırma Uygulama İzninin Bitiş Tarihi: 13.11.2025

Yukarıda kimliği yazılı araştırmacı "Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine (2024/41)" göre belirtilen kapsamda araştırmasını yapmayı taahhüt etmiştir. Araştırmacının bilgi ve belgelerinin uygunluğu kontrol edilmiş olup aşağıda ifade edilen bilgiler kapsamında araştırma uygulama izni Millî Eğitim Bakanlığı ilgili birimleri tarafından onaylanmıştır.

Uygulama Yapılacak İller	Uygulama Yapılacak Birimler	Uygulama Yapılacak MEB Teşkilatları	Uygulama Yapılacak MEB Teşkilatının Kurum Kodu
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Adilcevaz Halk Eğitimi Merkezi	131974
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Ahlat Halk Eğitimi Merkezi	132046
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Güroymak Halk Eğitimi Merkezi	224748
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Hizan Halk Eğitimi Merkezi	132105
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Bitlis Halk Eğitimi Merkezi	131891
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Mutki Halk Eğitimi Merkezi	132154
BİTLİS	Halk Eğitimi Merkezi	Tatvan Halk Eğitimi Merkezi	132225

Not: Okul/kurum yöneticileri tarafından "Araştırma Uygulama İzni" belgesinin ve veri toplama araçlarının (araçlardaki maddelerinin) modülde yer alan belge ve araçlarla aynı olduğu kontrol edilmelidir. Belgeler aynı

Doğrulama Kodu: d1393965a7430e15b77f5b9b69588557c37e84d69860eb6e8f3f2cb91e988b26

Doğrulama Adresi: arastirmaizninleri.meb.gov.tr/belge-dogrula

Serhat Mah. 1290. Sokak No.8/B 06374 Yenimahalle/Ankara TÜRKİYE

Telefon No: (0312) 413 43 00, Belgegeçer No: (0312) 413 45 12

e-posta: ttkb.egitimarastirmalari.arastirmaizninleri@meb.gov.tr, internet adresi: ttkb.meb.gov.tr

Sayfa 1/2

EK-3 Eğitmen Bilgi Tablosu

Eğitmen Kodu	Mezuniyet Durumu	Çalıştığı Kurum	Eğitim Verdiği Seviye	Deneyim Süresi
E1	Müzik Bölümü Dışı	Halk Eğitim merkezi	Başlangıç	8
E2	Müzik Bölümü Mezunu	Halk Eğitim Merkezi	Başlangıç-Orta	10
E3	Müzik Bölümü Mezunu	Halk Eğitim Merkezi	Başlangıç	3
E4	Müzik Bölümü Mezunu	Halk Eğitim Merkezi	Başlangıç	2
E5	Müzik Bölümü Mezunu	Halk Eğitim Merkezi	Başlangıç	5
E6	Müzik Bölümü Dışı	Halk Eğitim Merkezi	Başlangıç-orta	8
E7	Müzik Bölümü Dışı	Halk Eğitim Merkezi	Başlangıç	10

EK-4 Görüşme Soruları

1. Eğitim durumunuz nedir?
2. Temel bilgisinde neler öğretiyorsunuz?
3. Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?
4. İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?
5. Size göre komşu seslere yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?
6. Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?
7. Bulduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?
8. Repertuar seçimini hangi unsurlara göre(makam, ton, usul) yapıyorsunuz?
9. Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?
10. Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?
11. Metot kullanıyor musunuz?
12. Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?
13. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?
14. Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş,tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?
15. Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

EK-5 Eğitimci Görüşleri

1. Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E1: “Şişli Üniversitesi İktisat mezunuyum. MEB onaylı eğitimci belgelerim var.”

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E1: “İlk olarak birlik, ikilik, sekizlik ve onaltılık notaları sus işaretleri ile birlikte öğretmekteyim.”

2. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E1: “İlk olarak kısa sap bağlamanın kaç perdeden oluştuğunu, uzun bağlamaların kaç perdeden oluştuğunu, perde aralarındaki notaların farklılıklarını anlatıyorum. Kısa sap bağlamadan belirgin notaları 3 tel arasında çalıyoruz. Kısıtlı bir döngü olduğunu söylüyorum. Ama uzun sapta daha çok notalar olduğunu, daha çok imkân olduğunu söylüyoruz.”

3. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E1: “İlk olarak bağlamada la karar öğretiyorum. Toplu güçlü bir şekilde la kararını duymaları için. Biliyorsunuz müzikte önemli olan kulaktır. Çocukların kulak gelişimi olması için la karar ile başlıyoruz. İlk tartım vuruşunu Van ile başlıyoruz. Van, Ankara, Gelibolu 3 kalıp öğretiyorum.”

5.Arş: Size göre komşu seslere yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E1: “Şimdi burada öğrencinin kapasitesi çok önemli. Bazı öğrencilerim 1 derste anlıyor, bazı öğrencilerim 2 derste anlıyor, bazı öğrencilerim 7 derste geçişleri anlıyor. Bu tamamıyla öğrencinin kapasitesine kalıyor. Ama bizler müfredata göre gidiyoruz. 2 haftalık süreç içerisinde notalarda fa-mi veya re-mi mi-fa şeklinde gösterimlerinde çocukların parmak yeteneklerine göre egzersiz ile yoğunlaştırıp daha hızlandırmaya çalışıyoruz. Tel geçiş sürecini ise 6 ders aralığında müfredata göre yapıyoruz.”

6. Arş: Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?

E1: “İlk ezgimiz Uşşak Makamı’yla başlıyor. Çünkü Si bemol 2 baskıları ile çocukların kulağı daha iyi duysun diye si bemol 2 olan “Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var?” eseri ile devam ediyorum.”

7. Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E1: “Şöyle söyleyeyim; Mesela hicaz perdesi do diyez perdesine geldiğimiz zaman çocuklar 3. parmağını kullanmaları için Bitlis yöresine ait “Bitlis’te Beş Minare” eserimiz var. Genellikle kapanışlarda do diyez olarak öğrettiğimiz 6.7. 5. parçayı değiştiriyor. Ezgiden ezgiye bunları kalıp olarak gösteriyoruz. Usul ve esaslarda bildiğiniz gibi 6/8’lik vuruşlarımız var. 5/8’lik vuruşlarımız var. Çocuklara da ezgiden ezgiye göre vuruş tekniklerini tartımları gösteriyoruz. 6. haftada veya 10. haftada bu eseri öğretmekteyiz.”

8. Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre(makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E1: “Şöyle söyleyeyim, bildiğiniz gibi halk eğitim üzerinde açtığımız müfredat var. Halk eğitim üzerinden bir eğitim veriyoruz. Çocuklara vereceğimiz programı çıkartıyoruz burada müziğin tamamını gösteremiyoruz. Sadece bağlama üzerindeki işlevlerde. Makamlarda mesela Uşşak Makamı, Hicaz Makamı, Muhayyer Makamı’nı gösteriyoruz. Sıralama şu şekilde; Uşşak Makamı, Muhayyer Makamı, Nihavent Makamı ve Hicaz Makamı’nı öğretiyorum. Genellikle 4/4 veya 2/4 usule ile başlıyoruz. Ama ağırlıklı olarak 4/4 ile başlıyoruz. 4/4, 2/4, 5/8,6/8. 7/8 veya 9/8 mertebelere zaman kalırsa geçiyoruz. Bazen kar tatilleri oluyor, zaman yeterli olursa öğrencide elverişli olursa bu usulleri de öğretiyoruz.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E1: “Tabi ki 2 oktav üzerinde çocuklara anlatım yapıyoruz. Mesela bas tiz orta tel, kısa sapta bildiğiniz gibi üst telden başlıyoruz. La karar geldiğimiz zaman la karar, altta kara düzen çaldığımız zaman diğer bir oktav olduğunu çocuklara anlatıyoruz. Genellikle Uşşak Makamında diziler çalışıyoruz. 5/8, 4/4, 2/4 usullerde genellikle Uşşak perdesinde öğretiyoruz. 6/8’likte ise Hicaz Makamı’nda dizi çalışmaları yapıyoruz.”

10. Arş: Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?

E1: “Genellikle Uşşak Makamı üzerinde yapıyoruz. La-si-do orta telden alttan re-fa#-sol olarak egzersizler yapıyoruz.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E1: “Hayır, kullanmıyorum. Kendi yönetimimi kullanıyorum.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E1: “Öncelikle çocukların kulağının gelişmesini istiyorum. Yeteneği olan çocuk var ama çocuğu gelişmemiş olan da var. Şimdi çocuğun kulağının gelişmesi için çocukların anlayabileceği bil dile ile. Çünkü benim ilkokul ortaokul ve üniversiteli öğrencilerim de var. İlkokul ve ortaokuldan bahsedeyim genelde onlara hitap ediyoruz. Bu durumda çocukların kulağının gelişmesi için çocuklara diyorum ki evinizin bir girişi var. La karar yani bütün teller ile aynı orantıda la karar çalıyoruz. Ondan çocuklara basamak basamak diyoruz evimizin bir basamağı var. la-si-do –re-mi-fa-sol-la notalarından başlayarak bu şekilde kademeli gösteriyoruz.”

13. Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E1: “Bazı değişikliklerin yapılmasında fayda var. Sebebi bazı sürelerin yöreye göre. Çünkü bizim yöremiz doğu yöresi. Bazı terimsel kavramların biraz daha doğuya göre olması gerekiyor. Mesela ezgi geçişleri yöre halkının beğendiği ezgi ve tonların olması daha uygun olabilir. Çocuklar başlangıç seviyesinde, bu normal. Ama akademik bir seviye için uygun değil. Ama şunu belirteyim, bölge bölge eğitim olarak bildiğiniz gibi bizim doğu yöresinde Uşşak makamı ezgilerimiz daha fazla. Bunun biraz daha fazlalaşması daha iyi olur. Yöre halkına hitap makamsal eğitimlerin arttırılması daha iyi olur. Bu durumda hocadan hocaya göre değişiyor. Kimisi solfeji öğretir yeterli bulur. Kurs saati yeterli. Fakat bölgemiz kar bölgesi olduğu için kar tatili olduğu zaman yetersiz olabiliyor. Hızlanmak zorunda kalıyoruz. Yoksa 300 saat yeterli bir süre.”

14. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş, tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E1: *“Maalesef var. Bildiğiniz gibi bağlamayı tutarken biyolojik olarak vücudumuza eğri tutuğumuz zaman omuriliğimize, kollarımıza zarar veriyor. Maalesef doğuda olduğumuz için bağlamalar ya okullarında oluyor ya da öğrenci bağlaması diye gelip satan esnaf arkadaşlarımız oluyor. Çocukların el ve bileklerine göre yapılmıyor. 40 tekne, 38 tekne 42 tekne. Genellikle 42 tekne öğrenci bağlaması geldiği için bundan dolayı problem yaşıyoruz.”*

15. Arş: Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E1: *“Çocukların ekonomik durumları iyi olmadığı için evlerinde bağlamaları olamadığı için sadece gelişme konusunda problem yaşıyoruz.”*

1.Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E2: *“Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı lisans mezunuyum.”*

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E2: *“Sol anahtarı bilgisiyle başlayıp taslak olarak nota eğitimi öğretiyorum. Nota nedir, müzik nedir, tartım nedir, solfej nedir, nota yerlerini ve 9 tane tartım kalıbı öğretiyorum. Bunları şifrelendiriyoruz, biliyorsunuz. Ankara - Karaman gibi birlik notadan onaltılık notaya kadar öğretiyorum. Ama bağlamada ilk olarak dörtlük notadan başlıyoruz.”*

3. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E2: *“Evet. Bağlamanın tekne, göğüs, sap, perde, burgu gibi unsurları ve hangi ağaçtan yapıldığını ve özelliklerini anlatıyorum.”*

4. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E2: *“İlk olarak boş tel nereden ve portrede nereye denk geliyor. Çünkü boş tel üzerinden egzersiz yapmasını isterim. Birkaç ders boş teller ve hafif egzersizlerle başlarız. Kolaydan zora doğru mantığıyla alt teldeki mi, orta teldeki la, üst telde boş tel la ve 5. parmak do notasına basmayı öğretiyorum. Aynı zamanda portre üzerinde nereye denk geldiğini gösteriyoruz. Önce dörtlük nota, yani Van sonra sekizlik nota İzmir Ankara - Karaman ve Gelibolu, bunları küme halinde öğretiyorum.”*

5.Arş: Size göre komşu seslere yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E2: “Derslerin 2. haftasından çok basit türkü ile başlıyorum. Ama çocuğun algısını zorlamayacak, kafasını bulandırmayacak şekilde öğretiyorum. Örneğin “Bilmem Şu Feleğin Bende Nesi Var”. Komşu seslere ve üst tellere geçiş sürecinde önce klavyedeki notaların yerleri, notaların frekanslarının notadaki pozisyonu, yani nereye denk gelir, 4.çizgi re yani alt tel boş veya orta tel sol 2.çizgiye denk geldi onunla ilgili öğrencilerin çok iyi algısını açmamız gerekiyor. Benim tecrübe ettiğim konu hep şudur: Çocuk çok eksik öğrenirse bize çok basit gelen bir şey onun kafasını karıştırıp soğuta da bilirim. Yani iyice algıladığını hissetmediğim konunun üzerinde duruyorum. Teorik konuyu iyice hazmetmiş olması gerekiyor. Aynı zamandan perde numaraları. Benim klasik öğretmen yöntemim parmakla sayı saymak gibidir. Perde sayma 1, 2, 3 2 ile 3 arası mi ama nerede alt telde. 2 ile 3 arası la ama nerede orta telde 2 ile 3 arası si ama nerede üt telde gibi öğrenciyi iyice bu konundaki algısını açıyoruz. Sonra yavaş türkülerle basit türkülerle devam ediyoruz, Örneğin Bilmem Şu Feleğin, Gelin Ayşe, Tren Gelir Hoş Gelir, yani 2 hafta sonra teller arasında geçiş yapabiliyorlar.”

7.Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E2: “Evet ama başta değil. Öğrencinin iyice algısı açıldıktan sonra. Kürtçe de olur Türkçe de olur. Mesela Bitlis yöresindeki Bitlis’te Beş Minare gibi. Bu arada usul ritim olarak da aksak ritimleri öğretmiyorum. 2/4 ve 4/4 dışında Sadece Gelin Ayşe’yi bilsin diye 3/4 öğretiyorum. Bitlis’te Beş Minare’yi sonlara doğru öğretiyorum.”

8.Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre (makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E2: “Makamsal sıralamam, Uşşak, Hüseyni, Kürdi ve Hicaz Makamı oluyor. Usul sıralamam, 4/4veya 2/4 ile başlıyorum. Aksak ritimlere uzun bir süre sonra geçiyorum.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E2: “Evet. Öğrenciyi çok yormadan, bir türkünün makamsal yapısının içeriğinde ama makama derinlemesine inmeden yüzeysel anlatıyorum. Mesela Bitlis’te Beş Minare’yi parmaklarını gösterip yaparak diyorum ki bu dizidir, bir gamdır, Hicaz gamıdır. Sorgulama ve uygulama yöntemi ile bir öğretim tarzım var. Aynı zamanda solfejini de öğretiyorum.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E2: “Evet. Uğur Kavcı Notalar ile sevilen türküler kısa sap bağlama metodunu kullanıyorum.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E2: “Öncelikli olarak, solfej ile derse başlıyorum, icra edeceğimiz eserin önceden solfejini yapıyorum sonra bağlamada icra ediyoruz, öğretim yöntemimde metot ve gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum.”

13. Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E2: “Hobi olarak yapmak isteyenler için, ev hanımı olur veya esnaf biri için bence 300 saat yeterli. Ama bu işi iletirmek isteyen biri için yeterli değil. Sadece birkaç türkü çalabilir, temel nota bilgisi olur ama nazariyat anlamında eksik kalır.”

14. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş,tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E2: “Evet. İşin yüzde ellisi notadır. Yüzde ellisi tutuştur. Çünkü tutamayan öğrenciyle çok uğraşıyorsun. Serilik kazanamıyor. Kondisyonu hızlanmıyor, yanlış tutuyor, yanlış devam ediyor. Mesela bayan öğrencilerimde bu problem var. Bağlama kas ve güç istiyor ama bayan kursiyerlerde ki bu zayıflıktan dolayı da onlarda da tutma problemi var.”

15 Arş: Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E2: “Verdiğim çalışmaları bazen tekrar etmeden kursa geliyorlar. Özellikle yetenekli olan bir öğrenci fark ettiğim zaman ona çalışmasını söylüyorum fakat dediğimi yapmıyor.”

1. Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E3: “Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Müzik Öğretmenliği bölümü, lisans mezunuyum.”

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E3: “İlk olarak nota süreleri ile başlıyoruz. Tartım kalıplarını daha sonra, notaları sonra. Bağlamanın temel bilgilerinden başlayıp yavaş yavaş eserlere geçiyoruz. Temel seviyede Portre dizek

nedir, 1. Aralık, 2. Aralık, 5. Çizgisi, her birini gösteriyoruz. Daha sonra nota sürelerini birleştirerek devam ediyoruz. Teoride birlik notadan başlayıp 16'lık notaya kadar öğretiyorum. Enstrümanda başlarken dörtlük notadan başlıyorum. Tekrar işretlerini temel seviyede değil parça içerisinde öğretiyorum. Önce röpriz ile başlıyoruz. Senyö pek nadir çıkıyor, hatta hiç çıkmıyor.”

3. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E3: “Evet. Başlarken özellikle enstrümanın bölümlerini, hangi bölümün hangi işe yaradığını. Çok fazla teknik bilgiye girmiyoruz açıkçası. 7 tel hangi sese hangi akorta çekiliyor diye, bu tür teknik bilgilerden bahsetmiyoruz; ama genel bölümlerinden bahsediyoruz.”

4. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E3: “Başlarken tel numaralarına göre, yani boş tellere göre nota isimlerini öğreniyorlar. Re-sol-la daha sonra mi-fa-sol notalarını. Buna ekleyerek devam ediyoruz. Ama ilk etap bazen 1 - 2 hafta, bazen de 3 haftayı buluyor. Sadece re-mi-fa alt telde. 1 Vuruşluk tartım kalıbıyla başlıyoruz. Kimi zaman öğrencinin potansiyeline göre. Mesela öğrenci seviyelerine göre ayırıyoruz. İster istemez bazen Gelibolu'yu daha sonra Ankara ve Karaman'ı işliyoruz. Bazen de Ankara - Karaman'ı işleyip Gelibolu'ya geçebiliyoruz. Tartım sıralaması normal bir düzende Van-Tatvan-Ankara-Gelibolu şeklinde oluyor. Diğer tartımları eser içerisinde gösteriyorum Muğla – ve Uşşak teraziye gösteriyoruz. Gelibolu mızrap yönü ve süre bakımından diğerlerine eş değer olduğu için, eşit bir süre olduğu için daha erken geçiyorum. Zor olduğu için değil. Gelibolu vuruş yönü aşağı yukarı olduğu için, öğrenci bunu rahat bir şekilde yapabiliyor. Mesela Ankara tartımında aşağı aşağı yukarı olduğu için öğrenci çok zorlanıyor. Daha sonra geçiyoruz. Terazinin vuruşuna en son yani yaklaşık 3 - 4 eser çaldıktan sonra geçiyoruz.”

5. Arş: Size göre komşu seslere, yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E3: “Yarı yapılandırılmış soru ile cevabı 4. soruda verildi.”

6. Arş: Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?

E3: “Gelin Ayşe'yi çalışıyoruz, Muallim var onu çalışıyoruz, Bilmem Şu Feleğin var onu çalışıyoruz. Öğrenci zaten burada belirli bir seviyeyi yakaladığında pozisyonlarından, parmaklarından belli oluyor, daha zor eserlere geçiyoruz.”

7. Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E3: “Bu yöreye ait sadece bir eseri öğretiyorum. Kurs süresi boyunca hemen hemen sadece o yeterli oluyor. Bitlis’te Beş Minare, onun dışında diğer eserler biraz daha ritmik olduğu için öğrenci seviyesine uygun olmuyor. Benim kursum günlük 2 saat bağlama grubu 1 veya 2 gün geliyor. Beşinci ayda ancak geçiyoruz.”

8. Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre (makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E3: “Makam sırasında önce Kürdi’den başlıyorum ben. Alt telde mi-fa orta telde La-si bemol denk geldiğinden dolayı Kürdi ile başlıyoruz. Usul olarak da 2/4 veya 4/4 hangisi o ara denk gelirse, genelde 4/4 ile başlıyoruz. Daha sonra Uşşak, Hüseyini si bemol 2 fa diyez 3 kullandığımız eserlere geçiyoruz. Daha sonrasında Hicaz!a geçiş yapıyoruz. Kürdi, Uşşak, Hüseyini, Hicaz, usul sırası olarak 4/4, 2/4 daha sonrasında 5/8 görüyoruz. Yani 7/8 çoğu zaman öğretemiyorum çocuklara. Bizim yöreye hani ait ritim yapısı uygun değil. Çocukların bildiği o ritim yapısında eser hemen hemen hiç denk gelmiyor. Bazen de 9/8 denk geliyor Kürdi eseri öğretmem 2 haftayı buluyor. 2 haftada 1 eseri hallediyoruz, Uşşak’a geçtiğimizde hemen ertesi haftasından arkadaşlar si bemol parmağını bir öteye alıyoruz. Si bemol 2 fa’yı bir öteye alıyoruz. Fa diyez3 diyerek yeni bir makama geçiyoruz. Birleşik usullere minimum 10 eser çaldıktan sonra geçiyoruz. Geçiş süreci öğrenci potansiyeline göre değişiyor. Bende 2 grup var, iyi grup ve kötü grup. İyi grupta 5 - 6 eser çaldık. 2,5 - 3 ay oldu. Diğer grup 3 aydır sadece başta bahsettiğim basit eserlerden devam ediyoruz. O yüzden değişkenlik gösteriyor. İyi bir grup ise ortalama 16 hafta sonra geçiyoruz.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E3: “Dizi çalışmasını çocuklara sadece notayı öğretirken, sıralamada notayı öğretirken do-re-mi-fa-sol-la-si-do diyez, ama oktav çalışması yapmıyoruz.”

10. Arş: Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?

E3: “Makamsal etütlerden ziyade, parmak pozisyonuna göre etüt seçiyoruz. Kürdi makamı işliyorsak sadece la si bemol do –re-mi-fa-sol geçişinde sadece si bemolü kullanabileceği bir egzersiz kullanıyoruz. Aynı şekilde Uşşak ve Hüseyini’ye geçtiğimiz zamanda fa diyez 3 le si bemol 2 yi aynı şekilde etütlerde kullanıyoruz ama her makama özgü bir etüt vermiyoruz. Genelde başlangıçta zaten si bemol 2’yi kullandığımız etütler oluyor. Birde 1, 2, 3, 4 parmak numaralarına göre egzersiz yazıyoruz ya da hazır olan egzersizleri buluyoruz. Ama makama göre egzersiz yok.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E3: “Arif Sağ ve Erdal Erzincan’ın metodundan kısmen yararlanıyorum. Çünkü zor bir metot olduğu için öğrencilere çok fazla zor geliyor. Başlangıç aşamasında 7 - 8 etüdü oradan alıyorum. Onun dışında birkaç tane kendi yazdığım var. Duruma göre hangi parmakta sıkıntı yaşıyorsa kendim egzersiz yazıyorum. Ezgi ve eser seçimini öğrencinin isteğine göre devam ediyoruz. Başlangıç seviyesinde 10 eser var. 10 eseri çaldıktan sonra öğrencilerin isteğine göre devam ediyoruz. Örnek olarak, Uzun İnce Bir Yoldayım, Bahçalarda Mor Beni, Yeşil Çınar, Şafak Türküsü.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E3: “Öğretme yöntemimiz uygulamalı bir çalgı aleti olduğu için gösterip yaptırma, bireysel çalışma, onun dışında anlatım. İlk başta oluyor sadece onun dışında gösterip yaptırma oluyor.”

13. Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E3: “Kurs planı bence baştan başa uygun değil. Mesela oturuş pozisyonunu 8 hafta gösteriyor. 8 hafta oturma ve tutma pozisyonunu gösteremeyiz öğrencilere, bırakırlar hemen. Onun dışında 4’lük notayı gösteriyor. Mesela 4 hafta diyor. Mi notasını gösterirken 2 hafta diyor, fa yı gösterirken 3 - 4 hafta diyor. Bu plan benim için sağlıklı değil; ama kurs defterine yazmak zorundayız. Benim öğrenci sayısı az olduğu için bana yetiyor. Ama katılım fazla, öğrenci sayısı fazla saat olunca, mesela üniversite öğrencileri olduğu zaman yetiştiremiyoruz maalesef. Bireysel çalışma olduğu için bu enstrümanda öğrenci bire bir temas istiyor. Birebir ilgilenme istiyor. Gruplara böldüğüm için bana yetiyor.”

4. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş, tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E3: “Kesinlik hayli yaşıyoruz, 3 ay geçti, öğrencilerimin hepsi tutuş pozisyonunda hata yapıyor. Özellikle sağ kolda sabit tutmayı yapamıyorlar. Sol elde problem olmuyor ama sağ elde tekneyi tutmada sıkıntı yaşıyorlar. Tekne boyunun çok etkili olduğunu zannetmiyorum. Kendi öğrencilerim için söylüyorum. 13 - 14 yaş grubundaki öğrenciler, her birinin bağlama teknesinin boyu 41 – 42’den aşağı değil ama tutuş pozisyonlarında hatalı. Niye hatalı? Tekne boyutundan dolayı değil, çocuk ekstra bir güç sarfetmemek için, eğilip bakmamak için bağlamayı kendisi kaldırıyor. Aslında “Arkadaşlar bunu böyle yapmamız gerekiyor” dediğim ilk 1 saat yapabiliyorlar. Ama evde bakmadıkları için koltuğa yasladıkları için yapamıyorlar.”

15 Arş: Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E3: “Devamsızlık. Aktif katılım bazen olmuyor, bireysel çalışma olmuyor. Bireysel çalışma olmadığında zaten bizim yapabileceğimiz bir şey kalmıyor. Biz yürümeyi öğretiyoruz, uçak onların elinde. Ama onlar yürümeye devam ediyorlar.”

1. Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E4: “Ön lisans mezunuyum. Aynı zamanda Atatürk Üniversitesi’nde şu an 2’nci sınıf öğrencisiyim, daha önce kaydımı dondurmuştum.”

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E4: “Gelen öğrencilerin yaşı 12 - 13 yaş aralığı olduğu için temel müzik bilgisi eğitimi 0 denilebilecek kadar az. Sol anahtarından başlıyoruz. Birlik notadan başlıyoruz, onaltılık notaya kadar öğretiyorum. Fakat modül kısıtlı olduğu için onaltılık nota ile ilgili egzersiz veremiyorum. Tekrar işaretlerini zamanın az olmasından dolayı öğretemiyoruz.”

3. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E4: “Evet, sap kısmını burgularımız, köprülerimiz, tel yataklarımız teknemiz teknemizin kaç santim olduğunu falan öğretiyoruz.”

4. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E4: “İlk nota la ile başlıyoruz. Daha verimli olduğunu düşünüyorum. Tartımları ise ilk olarak Van tartımı ile başlıyorum. Van – Ankara - Karaman – Gelibolu tartımlarını öğretiyorum. Fakat biz kodlama yapmıyoruz. Amacımız kulağa işlemek. Çocuğun temel müzik bilgisi eksik olduğu için kafalarının karışmasını istemiyoruz. İki üst bir alt diyoruz mesela.”

5. Arş: Size göre komşu seslere yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E4: “Bağlama üzerindeki notaları öğrettikten sonra hemen yan seslere geçiyorum. Egzersizler veriyorum, alt tel, orta tel, üst tel geçişlerini ona göre yapıyorum. Mesela ilk derste mi-fa-sol sonra la-si-do çalıştırıyorum. 1 hafta içerisinde notaları öğrettikten sonra bunlara geçiyorum.”

6. Arş: Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?

E4: “Evet. Bitlis’te Beş Minare’yi öğretiyorum. Hicaz makamında zaten çok da bir makam öğretemiyorum. Genellikle Uşşak ve Hicaz Makamı’nı öğretiyorum.”

7. Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E4: “Bitlis’in Önünde Bağlar, Süphan Dağı’nın Eteği. Öğrencinin kavrama yeteneğine bağlı olarak 4. veya 5. haftada bu eserleri öğretemeye başlıyorum.”

8. Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre (makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E4: “Uşşak makamı ile başlıyoruz. Sonra Hicaz’ı işliyoruz. Eğer ki çok işleyebilsem Kürdi Makamı’nı işliyorum. Çünkü çocukların kulağıyla da çok oynamak istemiyorum. Yetişkinlerde bunu yapıyorum ama çocuklarda daha dikkat ediyorum. Uşşak, Hicaz, Kürdi daha çok Türk Müziğine yakın olanları tercih ediyorum. 4/4 2/4 eserler ile başlıyorum. 5/8, 3/4, 9/8, 4/4 ve 2/4 eserler hızlı olduğu için bir buçuk haftada bileşik usullere geçiyoruz. Zaten en çok zorlandığımız 3/4 lükler ve 9/8’likler. 3/4 usule ile 9/8 usule geçiş sürecimiz 1 ayı buluyor.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E4: “Evet, bağlama üzerinde yapıyoruz. Mesela la-si-do-re-mi-fa-sol-la la-sol-fa-mi-re-do-si-la şeklinde yapıyorum.”

10. Arş: Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?

E4: “Denemeye çalıştım, baktım ki öğrenciler gerçekten çok fazla zorlanıyor. O yüzden ben etüt kullanmıyorum.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E4: “Hayır, kullanmıyorum.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E4: “Ben daha çok kulaktan olmasını istiyorum. Şu anki eğitim sisteminde öğrencilerin çoğu Temel müzik eğitiminden eksik geldiği için çok verimli olamıyor. Öğrencinin önünde nota olacak ki çalsın. Ben bağlama çalan insanı şöyle tanımlamak istiyorum: Duyduğunu çalabilmek, doğru veya

yanlış. Onu ifade edebilmesini istiyorum ben, işte notada çok başarılı olamadığımız için ben verdiğim eğitimi genelde nota kısmını ve tartım kısmını geçtikten sonra kulaktan öğretmeye başlıyorum, gösterip yaptırmaıyla.”

13. Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E4: “Eksik gördüğüm yer her yer. O modülleri işleyerek verimli bir eğitim alınacağını düşünmüyorum. Yeterli değil, abartılmış. Mesela sol anahtarını bilmeyen öğrenciye makamlar arasında geçişi öğretmeye çalışıyoruz. Saati de yeterli değil.”

14. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş, tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E4: “Evet, karşılaşıyoruz. Farklı enstrümanlar kullanmaya başlıyoruz. Mesela 10 yaşında çocuk geliyor. 40 ve 42 tekne bağlamayı dizinin üstünde tutamıyor. Bu sefer cura eğitimi veriyoruz. Kısa sap bağlama eğitimi veriyoruz, tasvip etmiyoruz. Çocuğun babası geliyor, “hocam çok istekli küçük bir bağlama alalım” diyor. İşte o küçük bir bağlama değil cura.”

15 Arş: Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E4: “Temel müzik eğitimi ile ilerlediğimiz zaman sıkıyoruz. Yani 1- 2 hafta içerisinde makamlara geçtik, bir bakıyorsun 20 kişilik ile başladığın kursa, bakıyorsun kalmış 3 - 5 kişi. Arıyorsun, “Hocam yanlış anlamayın ben sizin anlattıklarınızı, makamı falan anlamıyorum o yüzden devam etmeyeceğim” diyorlar. Sadece ders saatleriyle ilgili, geliş gidişle ilgili problem yaşıyoruz. Onun dışında bir problem yok.”

1. Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E5: “Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Halk Müziği Bölümü Mezunuyum.”

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E5: “Ahmet Sayın kitabında en başındaki kısımları veya bağlama metotlarında en başındaki kısımları anlatıyordum. Nota değerleri, porte üzerinde notanın yerlerini, nüansları. Yetişkin bireyler için 1 veya 2 gün içinde öğretiyorum. Fakat çocuk bireyler için bu durum 1 hata sürmektedir. Kısaltarak özet geçerek anlatıyorum.”

3. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E 5: “Evet, anlatıyorum.”

4. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E 5: “Sap üzerinde ve portre üzerinde sol sesi üzerinden öğretmekteyim. Boş tel üzerinden öğretmeye başlıyorum. Tartım sırasını ise, Van, İzmir, Anadolu, Ankara, Karaman, Terazi tartımlarını öğretmekteyim. Hepsi ve güzel tartım kalıplarını. Biraz daha zor geldiği için daha sonraki süreçte çalışmalarda öğretmekteyim.”

5. Arş: Size göre komşu seslere geçiş süreciniz ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E5: “Etüt, egzersizler, daha sonra eser üzerinde öğretmekteyim. Bu süreç 1 hafta gibi bir süreyi buluyor.”

6. Arş: Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?

E5: “Genellikle metotlardaki ilk başlardaki 2/4’lük eserler ile başlıyorum. Örnek olarak: Temirağa, Maçka Yolları, Karşıda Kuzu Görünür, bu şekilde kolaydan zora doğru gidiyoruz.”

7. Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E5: “Geçmeye çalışıyorum. Ama burada isteğe bağlı devam etmek zorundayız. Şimdi öğrenci sayısı az. Öğrenci isterse notaya alıp aktarıyorum. Süphan Dağı, Ay Dilbere gibi, öğrencilerin isteğine göre öğretmekteyim.”

8. Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre (makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E5: “Usulleri 2/4, 3/4, 4/4, 3 - 5 hafta içerisindeki basit usuldeki eserleri bitirmiş oluyoruz. Bileşik usullerde 5/8, 6/8, 7/8, 9/8 usullere geçiyoruz. Bileşik usulleri de kurs bitene kadar devam ediyoruz. Hüseyini, Kürdi, Hicaz makamlarını öğretiyorum.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E5: “İlk başta temel müzik eğitiminde gösteriyorum. Porte üzerinde pes diziler, tiz dizileri gösteriyorum. Bağlama üzerinde ilk başta göstermiyorum. Avuç içinde ince la 'ya kadar gösteriyorum. La 'dan sonraki oktav çalışmaları daha zor olduğu için onları göstermiyorum. Bunları eser üzerinde öğretmekteyim. Eseri öğretmeden önce hüseyini gibi basit makamların yerlerini gösteriyorum. Dizi oktav çalışması yapıp sonra esere geçiyoruz.”

10. Arş: Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?

E5: “İlk başta ana sesleri gösteriyorum, daha sonra egzersiz ve etütler ile ara sesleri gösteriyorum. Bemolleri, diyezleri bu süreçte öğretiyorum. Bu süreç de 1 hafta gibi sürmekte.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E 5: “Evet, Ahmet Sayın metodunu kullanıyorum.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E5: “Genellikle gösterip yaptırma ile öğretiyorum, materyal metot kullanıyorum.”

13.Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E5: “Plana göre gitmiyoruz, öğrenci de o kadar yetişmiş olmuyor. O parça çok sıkıştırılmış. Günlük saatleri Adilcevaz'a göre 5 saat yeterli. Öğrenci devamlılığı da az olduğu için zaten tavirlara geçemiyoruz. Ayrıca öğrenciler uzun sap bağlama eğitiminden ziyade, kısa sap bağlama eğitimini istemektedirler. Usuller konusunda yani 9/8, 5/8 gibi içeriklerin fazla olması zorlamaktadır. 300 saatlik bir model yeterli değil.”

14. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş, tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E5: “Genellikle bağlamaların boyutları çocukların fiziksel boyutlarına göre olmuyor. Genellikle 40 - 41 cm tekne oluyor. Bundan dolayı sorun yaşıyoruz. Solak olan öğrencilerde problem yaşıyoruz. Zaten halk eğitim merkezlerine bu konuda bütçe verilmiyor.”

15 Arş: Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E5: “Öncelikle halk eğitim merkezinde görev yapanlar öğretmen olarak görülüyor. Bende Milli Eğitim Müdürlüğü'nde öğretmenim, fakat buradaki öğrenciler öğretmen gözüyle bakmıyorlar. Şunu yap dediğim zaman hemen yapmıyorlar. Ancak kızdıktan sonra yapıyorlar. Ciddiye alınmıyor.”

1. Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E6: “İktisat bölümü lisans mezunuyum.”

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E6: “Dizek üzerinde. Bağlama üzerinde ve uzun sap bağlama üzerinde notaların bir anlatımını yaptık. Benim kursuma gelenlerin çoğu büyükler olduğu için, yani yaşlılar olduğu için sol anahtarını genelde çocuklar tek geldiği zaman onlara gösterdik. Ama büyüklerin çoğu notaların şeklini ve dizek üzerindeki yerlerini anlayamadıkları için genelde farklı bir yöntem uygulayarak onlara öğretmeye çalıştık. Birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik ve onaltılık notaları ve değerlerini yine de öğretiyorum.”

3. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E6: “Tabi. Bağlamanın tutuşu nasıldır? Nasıl tutacaksın? Kaç telden oluşuyor? Hepsini şekil şematik olarak gösteriyoruz.”

4. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E6: “Şimdi bu genelde değişiyor. Örneğin bağlama düzeni kurs açmışsak la'dan başlıyoruz. Ama uzun sap bağlama kursu açmışsak do'dan başlıyoruz. Tartım vuruşlarını, büyüklerini çok anlamadıkları için tartım olayına girmedim. Örneğin Sine Sine bir eser var, orada öğretirken şunu üst alt vuruşu yapın, tik tak deyin. Bir kodlama yapmadım. Eğer ki tartımları öğretirsem eser içerisinde öğretiyorum. Mesela İzmir, Ankara, Van şeklinde öğretiyorum.”

5. Arş: Size göre komşu seslere yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E6: “Eser üzerinde çalarak yapıyoruz. Parçanın solfejine göre geçiş yapıyoruz. Süreçte kişiden kişiye göre değişiyor. Genel olarak 2 veya 3 haftada bunlara geçiliyor.”

6. Arş: Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?

E6: “Sine Sine, Şu Metrisin Önü, Süt İçtim Dilim Yandı. Çok var ama şuan aklıma gelenler bunlar.”

7. Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E6: “Mesela Ahlat’ın Önünde, küçük İskele, Ahlat’ın Başındayım, Bitlis’te Beş Minare, bunların hepsini çalışıyoruz. Öğrencilerin çoğu çalışıyor.”

8. Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre (makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E6: “Önce makam sıralamam Uşşak parçayla başlıyoruz. Kürdi’ye geçiyoruz, ondan sonra Hicaz’a geçiyoruz. Ondan sonra Nihavent Makamı’na geçiyoruz. Zaten orada kursumuz bitiyor. Genellikle 2/4’lüklerle başlıyorum. 4/4 aşırma var biliyorsunuz. 6/8 yani 2/4, 4/4, 6/8 başka da gitmez. Bunun kurs sürelerinin 1 yıllık olması lazım.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E6: “Bu süre zarfı içerisinde çok zor. Öğrencilerin yaşının büyük olmasından dolayı.”

10. Arş: Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?

E6: “Tabiki hep yapıyoruz. Bir parçaya başlarken önce egzersiz yaptırıyorum sonra çaldırıyorum. Bütün parmakları kullandırıyorum. Mesela alt telde la –sol la- si- la – si – sol hızlandırarak.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E6: “Kendi yöntemimi kullanıyorum.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E6: “Önce tahtaya parçanın solfejini yazıyorum. Önce bir anlatıyorum, tartımlarını söylüyorum. Mızrap atışlarını anlatıyorum. Sonra kendim bir tur çalışıyorum, onların anlayacağı tarzda. Mesela nota yerlerini parçanın neresinde hangi notayı basacaklarını tek tek anlatıyorum. Bireysel bir çalışma yaptırıyorum. Ondan sonra tek tek başlarına gidip çalıp çalamadıklarını kontrol ediyorum.”

13. Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E6: “Modüller alışagelmiş. Hep kalıp üzerinden gidiyor. O kalıplara göre gitsen bir şey öğretemezsin. Mesela halk eğitim modüllerinde bozuk düzen modülü var. Bazı tartımlarda öğrenciler çok zorlanabiliyor. Tavırlarda mesela ben diyorum ki bozuk düzen yerine yaş büyüklüğü itibariyle bağlama kararıyla açalım, direktmeyin, yani illaki o bozuk düzeni çalmakta önce bir başlayalım. Bakalım hangisini yapabiliyorlarsa o şekilde başlayalım. Ben bugüne kadar hep bağlama kararı açtım. Mesela 15 öğrenciden rahat 10 tanesinden sonuç alabiliyorum. Bağlama düzeni modülünde bir eksiklik yok, uygun. Modül saati bence yeterli değil.”

14. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş, tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E6: “Çok nadir çocuk öğrencilerim oldu. Onlardan da çok sonuç alamadım. Küçük oldukları için fiziksel duruş tutuşla ilgili problem yaşadım. Sağ ve sol el ile tutuş problemleri yaşıyordu. Cura şeklinde olsa daha iyi olur. Bizim bölgede böyle bir problem var.”

15. Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E6: “Kursiyerlerle ilgili bir problem yaşamazsın. Nasıl yaşarsın öğrenci çalamaz. Çalamadığı yerde sıkılır kursu bırakır. Çoğu öğrencide teorik bilgilerden notalardan sıkılıp kaçıyor. Çalamadığı için kavrayamadığı için başaramadığı için.”

1. Arş: Eğitim Durumunuz Nedir?

E7: “İşletme Fakültesi lisans mezunuyum.”

2. Arş: Temel müzik bilgisinde neler öğretiyorsunuz?

E7: “Kursumuzun ilk başında sol anahtarını öğretmekteyim. Öğrencilerin içinden ilkokul veya ortaokul mezunları oldukları için notaları çok anlatmıyorum. Kursun bitimine doğru anlatıyorum.”

3. Arş: Eğitimin başında bağlamanın fiziksel ve teknik özelliklerini anlatıyor musunuz?

E7: “Bağlamanın fiziksel özelliklerini ve insan yapısına uygunluğundan bahsediyoruz.”

4. Arş: İlk pozisyonda sap üzerinde kullandığınız nota ve tartımlar hangileridir?

E7: “İlk olarak la notası ile başlayıp hangi perdede hangi parmak olduğunu anlatıyoruz. Ben de ilk olarak Ankara tartımını öğrendim. Ankara tartımı ile başlayıp daha sonra Karaman tartımıyla devam ettim. Daha sonra hepsi ve Van diye de bitirdim.”

5. Arş: Size göre komşu seslere yeni pozisyonlara ve tel geçiş süreciniz nasıldır?

E7: “Benim öğrettiğim yöntemlerle kişi mi-fa-sol veya do-re arasındaki seslerimizi deneyip öyle geçiyoruz. Kişiler zaten mantığı ile çözüyor. Bizde gerçekten kısa sürüyor, kişi kulağı ile olayı çözüyor. Tel geçiş sürecimizi 1 haftada tamamlıyoruz.”

6. Arş: Size göre ne tür basit ezgiler icra ediyorsunuz?

E7: “Şimdi bulunduğumuz yöreye hitap eden, yani Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu yöresine ait türkülerimiz ile başlayıp daha sonra TRT repertuarında olan türkülerimiz ile devam ediyoruz. Hicaz Makamı'nda olan Bitlis'te Beş Minare'yi öğretiyorum. İlk basit ezgimiz Uşşak makamında olan Gelin Ayşem ile başlıyorum. Dideban'ın Dağındayım ile devam ediyoruz.”

7. Arş: Bulunduğunuz yöreye uygun basit eserler kullanıyor musunuz? Nelerdir?

E7: “Bitlis'te Beş Minare, Didebanın Dağındayım.”

8. Arş: Repertuar seçimini hangi unsurlara göre(makam, ton, usul) yapıyorsunuz?

E7: “Şimdi sizlerde çok iyi bilirsiniz ki Uşşak Makamı hemen hemen bizim en çok kullandığımız makamlardan bir tanesidir. Uşşak makamıyla başlayıp daha sonrasında Kürdi Makamı daha sonrasında Hicaz Makamı, Nihavent Makamı ile aklımıza geldikçe makamlarımızı anlatmaya çalışıyoruz. Ben genellikle 4/4 ve 2/4 usüllerle devam ediyorum. Tabiki karşımızdaki insanlar şarkıları söylediği zaman da farklı unsurları kullanıyoruz. 5/8 ile 6/8 vuruşlarımızı, tartımlarımız biz kursumuzun son 1 haftasında bunlarla uğraşıyoruz.”

9. Arş: Dizi oktav çalışmaları yapıyor musunuz?

E7: “Biliyorsunuz oktav yapmak zordur. Ses ile ilgili nasıl bir çalışma yapıyorsak bağlamada da aynısını yapıyoruz. Önce oktav bilgisini anlatıp daha sonra bağlamada gerçekleştiriyoruz.”

10. Arş: Makamsal etütler kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız içeriğinden bahseder misiniz?

E7: “Biz makamları anlattığımız zaman hangi makamda ise daha öncesinden o makamın egzersizini veriyoruz. Örneğin Bitlis’te Beş Minare, Hicaz Makamı’nda olan bir türkümüzü verdik. Türkümüzün içerisinde bulunan veya bulunmayan notalar ile bir egzersiz hazırlıyoruz. O egzersizi daha öncesinden öğrencilerimize veriyoruz ve daha sonra bağlamada bu şarkıyı çalışıyoruz. Genellikle 1, 2 ve 3 numaralı parmaklar ile etütler yapıyoruz gerek duyarsak 4. parmak ile çalışma yapıyoruz.”

11. Arş: Metot kullanıyor musunuz?

E7: “Ben bağlama metodundan ziyade TRT repertuarından gidiyorum. Kimsenin metodunu kullanmıyorum.”

12. Arş: Öğretim yönteminizi hangi yöntemler ile yapıyorsunuz? Bahseder misiniz?

E7: “Benim yöntemim ilk önce tahtaya yazılır çizilir. O yazılanı ben kendimce solfej şeklinde anlatırım. Daha sonra öğrencimle beraber o solfeji tekrar edip uygulamaya geçer uygulamada da aynı şekilde devam ederiz.”

13. Arş: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bağlama düzeni ve bozuk düzen kurs planını nasıl değerlendiriyorsunuz?

E7: “Evet, var. Modül tam olarak tanımlanmamış. Mesela nasıl tanımlanmamış? Eksik bölgelerin veya eksik olan şarkıların tavırların, usullerin yerleri bana göre ben öyle keşfettim, ben öyle bildim. Mesela bir zeybek usulüne, zeybek tavrına en sonlarda rastlanmıştır. Bu benim eksik gördüğüm bir yer, daha çok olması gerekiyor. Ayrıca modülde bağlamanın duruşu - tutuşu detaylı olarak anlatılmış. 300 saatlik bir modül (3 aylık) gerçekten yeterli değil.”

14. Arş: Bağlamanın fiziksel boyutu çocuk olan kursiyerlerde (duruş, tutuş) fiziksel durumlarından kaynaklı pozisyon problemleri yaşıyor musunuz? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?

E7: “Benim 8 ila yaşları 13 - 14 olan çocuk öğrencilerim oldu. Fiziki bir problem yaşamadım. Ama şunu tavsiye ettik, dedik eğer bu bağlama sana büyükse ailene söyle sana bir tane cura alsın. Bu işin yaşı yok.”

15. Arş: Kursiyerler tarafından ne tür problemler ile karşılaşıyorsunuz?

E7: *“Zaman problemimiz oluyordu. Çalışan kişiler olduğu zaman kursa geç geliyorlardı. Şu anki çalıştığım yerde böyle bir problem yok.”*

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : Anıl Barış BAPİR
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti

Eğitim **Eğitim Birimi** **Mezuniyet Tarihi**
Derece

Yüksek Lisans : Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 19.08.2025
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı

Lisans : Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 16.06.2022
Türk Müziği Devlet Konservatuvarı
Türk Halk Müziği Bölümü Anasanat Dalı

P.Formasyon E. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2022-2025	Van Tuşba Kalecik Toki Toplum Yaşam Merkezi	Usta Öğretici/Bağlama Eğitmeni
	Van Kapalı M Tipi Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü	Usta Öğretici/Bağlama Eğitmeni

TEZ ORJİNALLİK RAPORU

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Anıl Barış BAPİR
Öğrenci No	22920028007
Anabilim Dalı	Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı
Programı	Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans
Statüsü	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora

Tez Bilgileri	
Başlığı/Konusu	Bitlis Yöresi Halk Eğitim Merkezleri'nde Verilen Bağlama Eğitiminin İncelenmesi

Tez Orijinallik Raporu Bilgileri*	
Sayfa Sayısı (Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümleri)	xii-55
İntihal Tespit Programı	Turnitin
Benzerlik Oranı (%)	%7
Tarih	08.08.2025

* Orijinallik raporu, aşağıdaki filtreler kullanılarak oluşturulmuştur:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimizi ve yukarıda vermiş olduğumuz bilgilerin doğru olduğunu beyan ederiz.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

	Danışman	Öğrenci
Adı Soyadı	Prof. Dr. Mehmet KINIK	Anıl Barış BAPİR
İmza		
		Tarih 08.08.2025

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Kampüs.
Telefon: 444 5 065, 0 432 225 10 52, 0432 225 17 01
e-posta: yyu.sbe@yyu.edu.tr